

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

นางสาวปารณี เพชรลีช่วง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2561

**Factors Affecting Academic Administration in Basic Education Schools under the
Secondary Education Service Area Office 14**

Miss Paranee Phetseechuang

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

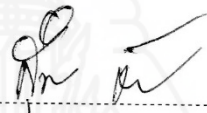
Sukhothai Thammathirat Open University

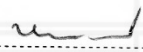
2018

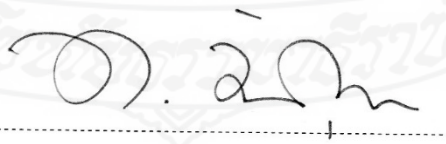
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บัณฑิตที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14
ชื่อและนามสกุล นางสาวปารณี เพชรสีช่วง
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

ผู้ศึกษา นางสาวปารณี เพชรสีช่วง รหัสนักศึกษา 2562300158

ปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันศิริจนาวงศ์ ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 (2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 และ (3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดพังงา จำนวน 229 คนได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .913 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การวัดผลและการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และชุมชน และ (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) และ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_3) เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Z'_y = 0.073 Z_{x_1} + 0.069 Z_{x_3} + 0.061 Z_{x_2}$$

คำสำคัญ ปัจจัย การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Independent Study title: Factors Affecting Academic Administration in Basic Education Schools under the Secondary Education Service Area Office 14

Author: Miss Paranee Phetseechuang; **ID:** 2562300158;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr. Suttiwan Tuntirojanawong, Associate Professor;

Academic year: 2018

Abstract

The objectives of this research were (1) to study academic administration in basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14; (2) to study factors related to academic administration in basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14; and (3) to study the factors affecting academic administration in basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14.

The research sample consisted of 229 teachers in basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14 in Phang-nga province, obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire with reliability coefficient of .913. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results indicated that (1) the overall and by-aspect academic administration of basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14 were rated at the highest level; the specific aspects of academic administration could be ranked based on their rating means as follows: the measurement and evaluation; the school-based curriculum development; the learning process development; the educational supervision; and the media, innovation and educational technology development, respectively; (2) both the overall and specific factors related to academic administration in basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14 were rated at the high level; the specific factors could be ranked based on their rating means as follows: the administrator, the teacher, the school environment, and the community, respectively; and (3) factors affecting academic administration in basic education schools under the Secondary Education Service Area Office 14 were the following: the administrator (X_1), the teacher (X_2), and the school environment (X_3); the regression equation for prediction of academic administration was as shown below:

$$Z'_y = 0.073 Z_{x1} + 0.069 Z_{x3} + 0.061 Z_{x2}$$

Keywords: Factor, Academic Administration, Basic Education School

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร. บุญลือ ทองอยู่ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่อนุเคราะห์ตรวจเรื่องมือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและครูผู้สอนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่าน ที่ให้ความรักความเมตตาเป็นอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยตลอดมา ตลอดจนขอขอบคุณข้าราชการเจ้าหน้าที่สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่าน และเพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง และให้กำลังใจตลอดมา ความดีอันจะเกิดจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา พระคุณมารดา ผู้เป็นครูคนแรกของลูก

ปารณี เพชรสีช่วง

กุมภาพันธ์ 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดการบริหารการศึกษา	11
การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา	19
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	33
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ	57
การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14	66
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	69
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	77
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	79

สารบัญ (ต่อ)

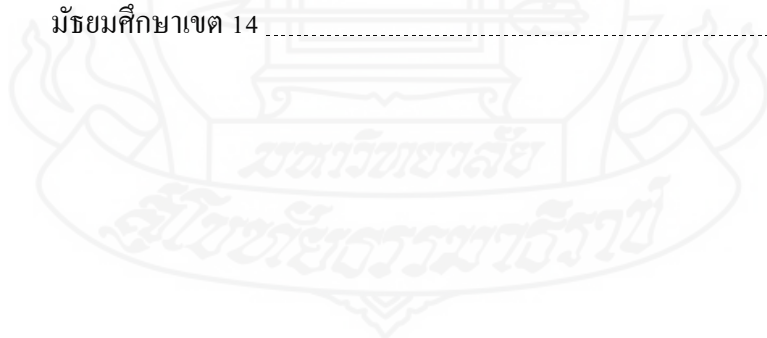
	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14	80
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14	92
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14	94
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปการวิจัย	95
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	115
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ	116
ข หนังสือเก็บข้อมูล	118
ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	121
ง ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามและค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม	132
ประวัติผู้ศึกษา	144

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ ประสบการณ์ในการสอน	79
ตารางที่ 4.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จำแนกเป็นรายด้าน	81
ตารางที่ 4.3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	82
ตารางที่ 4.4 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายข้อ	83
ตารางที่ 4.5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	84
ตารางที่ 4.6 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการวัดผล และการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ	85
ตารางที่ 4.7 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการนิเทศการเรียน การสอน จำแนกเป็นรายข้อ	86
ตารางที่ 4.8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จำแนกเป็นรายด้าน	87
ตารางที่ 4.9 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายข้อ	88
ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านครูผู้สอน จำแนกเป็นรายข้อ	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ	90
ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ	91
ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ...	92
ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ แต่ละปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14	93
ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์มาตรฐาน (β) ค่าความคลาด เคลื่อนมาตรฐานในการประมาณสัมประสิทธิ์ของการถดถอย (S.E.) และการ ทดสอบค่านัยสำคัญด้วยค่าคงที่ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 14	94

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมีความเจริญก้าวหน้า ทันสมัยไปอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ ของทุกภาคส่วนเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตในสังคมไทยให้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและด้านเทคโนโลยี หากจะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงต้องพัฒนาคนของประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในสังคมปัจจุบันสามารถร่วมมือกันทำงานได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังสามารถดำรงความเป็นไทยในประชาคมโลกอีกด้วย ดังนั้นประเทศไทยจึงต้องมีการเร่งรัด พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานทางวิชาการ ในระดับสากลเพื่อพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวสู่การแข่งขันในเวทีโลก การศึกษาจึงนับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เพื่อจะใช้ในการดำรงชีพและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้

ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลถึงการพัฒนาประเทศ จนอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, น.8-14) ได้กล่าวถึงการศึกษาไว้หลายส่วนด้วยกันอาทิมาตรา 27 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและในมาตรา 54 ได้กำหนดเป้าหมายและกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนว่า รัฐต้องจัดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัยค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการในแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัย

จากรัฐ ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกความรู้ รักสามัคคีและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมที่ดีงาม และรักษาในภูมิปัญญาท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวดมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ส่วนในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษามาตราบัญญัติว่าการจัดการศึกษา ทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การศึกษามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและอนาคตสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปัจจุบันเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะงานด้านการจัดการเรียนการสอนสู่ผู้เรียนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของบุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วมบริหารจัดการการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นผู้นำวิชาการ และสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาให้บุคลากร ในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการ พร้อมกับสร้าง ผลผลิต คือผู้เรียน ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป จากภาระหน้าที่ที่กล่าวมานี้ จำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยค้นคว้าเพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลงานวิชาการในด้านต่างๆ เพื่อเป็น ประโยชน์ในการปฏิบัติงานบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นการบริหารงาน วิชาการ เป็นพันธกิจการบริหารสถานศึกษาอีกงานหนึ่งที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ให้เป็นพันธกิจการบริหารของคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงเป็น อีกงานหนึ่งที่ผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจและทำหน้าที่ในพันธกิจนี้อย่างมุ่งมั่นและทุ่มเท ต่อไปเพราะงานวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ นั่นคือหัวใจ เป็นหัวใจ ของการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษา หรือที่ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2005, p.40) เรียกว่า “เทคนิคหลักขององค์การ (Technical Core)” ทางการศึกษาและเป็นเหตุผลหลักที่มีการ จัดตั้งหน่วยงานทางการศึกษาขึ้นมาในสังคมคือเพื่อจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของสมาชิก ของสังคม (สมาน อัสวภูมิ 2549, น.239)

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะ จุดมุ่งหมายของสถานศึกษาคือ การจัดการศึกษาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งาน ด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วยงานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่

เกี่ยวข้อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมงานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านการวัดและประเมินผลขั้นตอน การดำเนินงานด้านวิชาการจะมีขั้นการวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ ขั้น ส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการ หลักการบริหารงานด้านวิชาการคือหลักแห่งประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพสถานศึกษา สถานศึกษาในฐานะเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา ต้อง ดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มี ปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งทางสถานศึกษาต้องพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ งานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานหลักที่ผู้บริหาร ในฐานะที่ เป็นผู้นำขององค์กร ต้องให้ความสำคัญในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหาร จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็น เพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรการที่จะ ตรวจสอบว่าสถานศึกษาใดผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการ สามารถดูได้จากสถานศึกษามี ขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนางานครู มี ความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจังสามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่ การปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จากรายงานผลการทดสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 46.81 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.51 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 35.12 วิชาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.39 และวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 49.34 เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนค่าเฉลี่ยการทดสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 พบว่า จังหวัดพังงามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่าเฉลี่ยผลการสอบ O-net ต่ำกว่าจังหวัดภูเก็ต (สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33, 2559) จากผลการทดสอบ ประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปี การศึกษา 2559 จะเห็นว่าทั้ง 5 วิชาหลักได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละไม่ถึง 50 % (สถาบันทดสอบทาง การศึกษาแห่งชาติ, 2557) ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ สมควรได้รับการปรับปรุง จากสภาพ ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ยังไม่บรรลุเป้าหมาย จากผลการศึกษาของ นงนภัศ ปานสมุทร (2556, น.95-107) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ บริหารงานวิชาการได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านครูผู้สอน ด้านงบประมาณ

ด้านชุมชน ในโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอ สวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ ต้องเข้าใจเรื่องการพัฒนาทางด้านหลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้ งานด้านการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผล ประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานอบรมทางวิชาการ คุณภาพวิชาการ จะเกิดผู้บริหารที่มี ประสิทธิภาพ ที่มีการดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ด้วยความรู้ในหลักการ แนวคิดทางการศึกษาอย่างลึกซึ้ง

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ จึงได้ศึกษาการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

2.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยอ้างอิงจากแนวคิดของ ธีระ รุญเจริญ (2549, น.132-135) จุไรรัตน์ สุดรุ่ง (2549, น.81) และ นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.26) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครู 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยด้านชุมชน สำหรับขอบข่ายการ

บริหารงานวิชาการของ สมาน อัสวภูมิ (2549, น.239) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547, น.17-19) อุทัย บุญประเสริฐ (2548, น.36) กมล ภูประเสริฐ (2547, น.9-17) และกระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.29-30) แล้วตั้งเคราะห์ขึ้นมาเป็นกรอบแนวคิดเป็นขอบข่ายงานบริหารงานวิชาการ ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและการประเมินผล 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) การนิเทศการศึกษา มากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ดังภาพที่ 1.1

4. สมมติฐานของการวิจัย

4.1 ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับการบริหารงาน วิชาการกับการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

4.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิจัยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและการประเมินผล 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 5) การนิเทศการศึกษา สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครู 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ 4) ปัจจัยด้านชุมชน

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูที่สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2559 จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ประจำปีการศึกษา 2559 จากโรงเรียนจำนวน 13 แห่ง ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 528 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

5.3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ คือ ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และด้านชุมชน

5.3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต

14

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

6.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และปัจจัยด้านชุมชน

6.1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สนับสนุนการให้ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ และสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการพิจารณาความดีความชอบขั้นเงินเดือนในการปฏิบัติงาน

6.1.2 ปัจจัยด้านครู หมายถึง ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การทำวิจัยในชั้นเรียน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างบทบาทสำคัญในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครูในสถานศึกษานั้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

6.1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สถานศึกษามีของอาคารสถานที่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน การดูแลสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี การวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม/คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ในการจัดหางบประมาณ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรขนาดของสถานศึกษามีความเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ มีความพร้อมในการบริหารงานวิชาการ

6.1.4 ปัจจัยด้านชุมชน หมายถึง ชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรผู้เรียน ได้ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมกันคัดเลือกและร่วมดำเนินการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา

6.2 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

6.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตร และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

6.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดการเผชิญสถานการณ์การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การลงมือปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

6.2.3 การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ การส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษากับสถานศึกษาและสถาบันอื่นและการประเมินผลการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6.2.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียน หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลการส่งเสริมให้ครูวัดผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติงานและผลงานผลการเรียนตามแนวทางกระทรวงศึกษาธิการ

6.2.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่มีการวางแผน จัดระบบงานนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่นและนำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งมีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

6.4 ครู หมายถึง ข้าราชการครูหรือลูกจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต

14

6.5 สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จังหวัดพังงา ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนตึกพังงาวิทยายน โรงเรียนสตรีพังงา โรงเรียนเกาะยาววิทยา โรงเรียนกะปงพิทยาคม โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา โรงเรียนตะกั่วทุ่งงานทวิวิทยาคม โรงเรียนคลอง

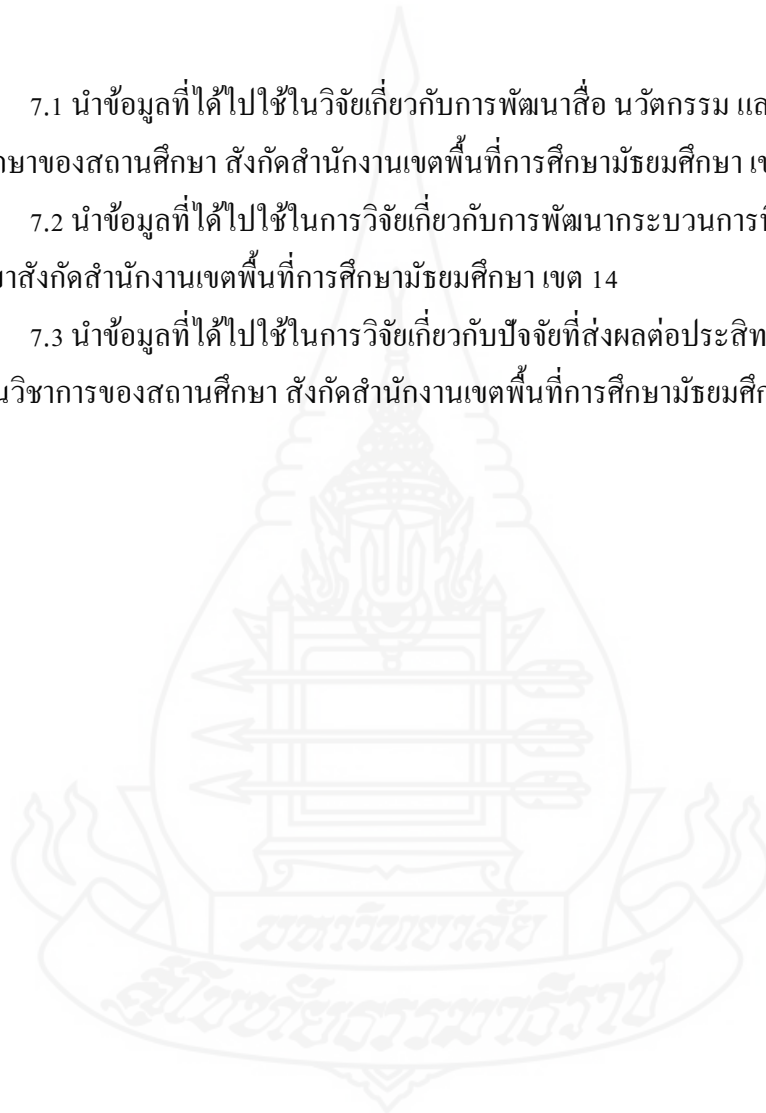
เคียนรัฐราษฎร์รังสรรค์ โรงเรียนตะกั่วป่าเสนานุกูล โรงเรียนตะกั่วป่าคีรีเขต โรงเรียนกระบือชัย
พัฒนาพิทยาคม โรงเรียนทับปุดวิทยา โรงเรียนท้ายเหมืองวิทยา และโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี
ทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

7.2 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการนิเทศของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

7.3 นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการ
บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษาแนวคิด การจัดการศึกษา หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 1.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.4 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
 - 1.5 การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA)
2. การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 2.4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ
 - 2.5 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 3.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 3.4 การวัดผลและการประเมินผล
 - 3.5 การนิเทศการเรียนการสอน
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ
 - 4.1 ด้านผู้บริหาร
 - 4.2 ด้านครู
 - 4.3 ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

- 4.4 ด้านชุมชน
- 5. การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดการบริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษา โดยแยกเป็นประเด็นสำคัญ คือ ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญและความจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคลากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบของสถานศึกษา โดยเฉพาะความหมายของการบริหารสถานศึกษานั้น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายแนวคิด ดังนี้

ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550, น.11) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ว่าการดำเนิน การของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้พัฒนาคนให้มีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บังอร จันกรม (2552, น.26) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้ตั้งไว้ ประกอบด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาศักยภาพและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปให้เป็นที่ยอมรับ จากภายในและภายนอกอย่างแท้จริง

มนตรีพิศ ทรงกิตติพิศาล (2552, น.33) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกัน ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะผลักดันให้แผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2553, น.51) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งความรู้ความสามารถ และความเป็นคนดี ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน อธิการบดีร่วมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องดำเนินการในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล ประเมินผล การจัดอาคารสถานที่ และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีวินัยและอื่นๆ

สมคิด มาวงศ์ (2554, น.11) การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในกิจการต่างๆ เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกๆ ด้าน ที่เกิดจากบุคคลหลายๆคน ร่วมมือกัน บริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์การอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคนของสังคมในทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และด้านการบริหารงานทั่วไป รวมถึงด้านความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตามความต้องการและสอดคล้องทางสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุข

1.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2542, น.2) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารที่ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และมีอิสระในการตัดสินใจ บริหาร จัดการ ทั้งด้านหลักสูตร การเงิน การงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ด้วยระบบการมีส่วนร่วมแบบหุ้นส่วนในรูปคณะกรรมการ โรงเรียน เพื่อบริหารให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

สมหมาย สร้อยนาคพงษ์ (2545, น.2) กล่าวว่า การบริหารและการจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติโดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งต้องมีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยัง โรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการ โรงเรียน (School Board) หรือ School Committee หรือ School Council ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า

ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วม และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2545, น.2) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียนให้โรงเรียนมีอำนาจ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารทั่วไป โดยคณะกรรมการโรงเรียน

ถวิล มาตรฐาน (2544, น.41) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียนคือ สมาชิก โรงเรียนอันได้แก่คณะกรรมการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหาร โรงเรียน ครู-อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนสมาชิกชุมชนและองค์กรอื่น ๆ มารวมพลังกันอย่างเต็มที่รับผิดชอบ ต่อการใช้ ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในระยะสั้นและระยะยาว

มานิตย์ สิทธิโสภาสกุล (2549, น.13) กล่าวว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐานหรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา อาศัยหลักในการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ที่มีความคล่องตัวเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไปที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียนภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษา (School Board หรือ School Committee หรือ School Council) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมพลังในการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาดังกล่าวดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

อาชว์ บุตรวงศ์ (2550, น.18) กล่าวว่า หลักการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่สถานศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการคืนอำนาจการจัดการศึกษา ให้ประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน สร้างแนวความคิดมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน ใช้หลักในการบริหารตนเองมี องค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริการและการจัดการศึกษา ซึ่งหลักการนี้สามารถทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร สร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรมีการควบคุมการใช้ งบประมาณ

เจริญศักดิ์ เจริญยง (2551, น.17) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารจัดการ โรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียน นั่น

คือ สมาชิกโรงเรียนอันได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์พ่อแม่ผู้ปกครอง นักเรียนตลอดจนสมาชิกชุมชน และองค์กรอื่น ๆ มารวมพลังกันอย่างเต็มที่ รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหา ตลอดจนดำเนินการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนในระยะสั้นและระยะยาว

สรุปได้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารโรงเรียนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน การบริหารตนเองและการตรวจสอบและถ่วงดุล นอกจากนี้ยังกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

1.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายในบริบทที่แตกต่างกันไว้หลายประการ ดังนี้

วันชัย โกลละสุต (2549, น.23) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมนั้นๆ จะอยู่ในขั้นตอนใดๆ ก็ตาม โดยขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2551, น.17) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงาน ร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศ ตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

โนชญ์ ชาญด้วยกิจ (2553, น.52) การมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการหรือวิธีการที่ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้กับประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Involvement) การมีความผูกพัน (Commitment) ทั้งส่วนบุคคล กลุ่มต่างๆ ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใดหรือหลายเรื่อง ร่วมกันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เป็นการเปิด โอกาสให้ชุมชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารการจัดการกับปัญหาของตนเองได้อย่างเต็มที่และเป็นการสร้างความเข้มแข็ง

ให้กับสังคม และชุมชน ให้มีความสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของชุมชนทำให้เกิดความผูกพัน ต่อภารกิจของคนที่มีส่วนร่วมต่อองค์กรในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อสนองความต้องการของสังคมและชุมชน

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) หมายถึง กระบวนการ ที่บุคคลได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งทางด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจาก การบริหารงานในองค์กร

1.4 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ทฤษฎีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้สัมฤทธิ์ผล (Result Based Management) ความหมายและแนวความคิดของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มักจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป เช่น การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective : MBO) หรือการบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management) ซึ่งมีความคิดหลักเหมือนกัน แม้ว่าจะแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543, น.146) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการบริหารที่เน้นการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์กรต้องยอมรับและคำนึงถึงผลงาน รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับการจัดวางระบบการตรวจสอบผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน (Performance Related)

ทิพาดี เมฆสุวรรณ (2543, น.12) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นการบริหารโดยมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก ใช้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวบ่งชี้เป็นตัวสะท้อนผลงานให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นและแสดงผลงานต่อสาธารณะ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร ทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators : KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์กร และตลอดถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร

กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญๆ 4 ขั้นตอน (อ้างถึงใน วีระยุทธ ชาศะกาญจน์, 2547, น.2-3) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องทำการกำหนดทิศทางโดยรวมว่า ต้องการที่จะทำอะไรอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของการวางยุทธศาสตร์หรือวางแผนกลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร และให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์สุดท้ายที่ต้องการขององค์กรหรือวิสัยทัศน์ (Vision) อันจะนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์การดำเนินงานรวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จขององค์กร และสร้างตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

2. การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน เมื่อผู้บริหารขององค์กรได้ทำการตกลงร่วมกับตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานแล้ว จะเริ่มดำเนินการสำรวจเพื่อหาข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน เพื่อนำมาช่วยในการกำหนดความชัดเจนของตัวบ่งชี้ดังกล่าว ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และสถานที่หรือความครอบคลุม อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการของแต่ละตัวบ่งชี้

3. การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น รายเดือน รายไตรมาส รายปี เป็นต้น เพื่อแสดงความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ในบางกรณีอาจจะจัดให้มีคณะบุคคลเพื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นเรื่องราวๆ ไปก็ได้

4. การให้รางวัลตอบแทน หลังจากที่ได้พิจารณาผลการดำเนินงานแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีการให้รางวัลตอบแทนตามระดับของผลงานที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้อาจจะมีการให้ข้อเสนอแนะหรือกำหนดมาตรการบางประการเพื่อให้มีการปรับปรุงผลงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากรายละเอียดของกระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นสามารถจะสรุปแผนภาพเพื่อเพิ่มความเข้าใจได้ดังนี้ คือ การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร การให้ การกำหนดรายละเอียด ผลตอบแทนของตัวชี้วัด การติดตามตรวจสอบ ผลการดำเนินงาน

องค์กรที่ได้ใช้ระบบการปฏิบัติงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จะมีลักษณะทั่ว ๆ ไปดังต่อไปนี้ (ทิพาวดี เมฆสุวรรณ, 2543, น.20-22)

1. มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม โดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎระเบียบ

2. ผู้บริหารทุกระดับในองค์กรต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้นกระชับ ไม่คลุมเครือ และเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์กรนั้น

3. เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีตัวบ่งชี้ที่สามารถวัดได้ เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้

4. การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่าง ๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการและรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก

5. เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ว่างานที่องค์กรคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์กรจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์กรอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน

6. มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน ผู้นำหน่วยงานระดับล่างเพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้นและระดับกลาง ซึ่งเข้าใจปัญหาเป็นอย่างดีได้เป็นผู้แก้ปัญหาและสะสมประสบการณ์เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน แก้ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าแล้ว ยังเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

7. มีระบบสนับสนุนการทำงาน ในเรื่องระเบียบการทำงาน สถานที่ อุปกรณ์ในการทำงาน เช่น มีระเบียบที่สั้นกระชับในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น มีสถานที่ทำงานที่สะอาด เป็นระเบียบ และมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนให้สามารถตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ถูกต้องและให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา

8. มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อความคิดและความรู้ใหม่ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

9. เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากมีโอกาสปรับปรุงงาน และได้ดูแลพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองก็จะได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

1.5 การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA)

การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง มีผู้ให้ความหมายของวงจรเดมมิ่ง (PDCA) ในหลายทัศนะ ดังนี้

วรภัทร ภูเจริญ (2541, น.27) กล่าวว่า วงจรเดมมิ่ง หมายถึง ระบบการบริหารที่มีคุณภาพ ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan: P) การปฏิบัติตามแผน (Do: D) การตรวจสอบหรือประเมินผล (Check: C) การนำผลการประเมินย้อนหลังกลับไปปรับปรุงแก้ไข การทำงาน และ (Action: A) การใช้วงจรคุณภาพต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจร หมุนเวียน สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น.20) ได้กล่าวว่า วงจรเดมมิ่ง หมายถึง การดำเนินการโดยใช้วงจรเดมมิ่ง เริ่มจากกำหนด เป้าหมายหรือมาตรฐานของสถานศึกษาแล้ววางแผนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด จากนั้นจึงดำเนินการตามแผน ในขณะที่ดำเนินการก็ทำการตรวจสอบว่าดำเนินการไปแล้วนำไปสู่เป้าหมายหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการตรวจสอบมาใช้แก้ไขปรับปรุงแล้ววางแผนให้การดำเนินงานในข้อต่อไปดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องทำให้เป็นวงจรตลอดเวลา

สุนน อมรวิวัฒน์ (2544, น.11) กล่าวว่า วงจรเดมมิ่ง หมายถึง วงจรซึ่งเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพ ที่ต้องการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบและมีการวางแผนพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ

วิบูลย์ คงมั่น (2548, น.14) กล่าวว่า วงจรเดมมิ่ง หมายถึง กระบวนการ บริหารงาน หรือการจัดระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพ ได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนด

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานอย่าง มีคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งมีขั้นตอนการบริหาร 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นการวางแผน (Plan: P) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย 2) ขั้นการปฏิบัติ (Do: D) หมายถึง การศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อลงมือปฏิบัติและรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ 3) ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check: C) หมายถึง การตรวจสอบและประเมินผลผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน และ 4) ขั้นการปรับปรุง (Action: A) หมายถึง การทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ความสำคัญของการบริหารตามวงจรเดมมิ่ง

การบริหารตามวงจรเดมมิ่ง มีผู้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

พงษ์กร พูลสมบัติ (2548, น.29) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของกระบวนการบริหาร ตามวงจรเดมมิ่ง ว่า กระบวนการจัดการเป็นสิ่งหนึ่งที่ยากที่สุดสำหรับผู้บริหารทั้งนั้น เพราะผู้บริหารไม่มุ่งเน้นกระบวนการ ทุกคนมุ่งไปทำงานกิจกรรม คน โครงสร้าง แต่ไม่มุ่งกระบวนการ กระบวนการจัดการที่สถานศึกษาควรจะนำมาใช้ในการบริหารคุณภาพ คือ การควบคุมคุณภาพโดยใช้วัฏจักรบริหารคุณภาพของเดมมิ่งในกิจกรรมต่างๆ ทุกระดับ การบริหารและการปฏิบัติ PDCA ย่อมาจาก Plan – Do – Check – Action แปลว่า วางแผน – ปฏิบัติ - ตรวจสอบ – ปรับปรุง ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัย ให้ครบวงจร หมุนเวียนพัฒนา ไปไม่มีหยุด ไม่มีหย่อน

สมาน ศรประสทธิ (2548:11) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของกระบวนการ บริหาร ตามวงจรเดมมิ่ง ว่า การทำงานในแบบครบวงจรที่ครอบคลุมตั้งแต่กำหนดการทำงาน และจัดทำเค้าโครงของการทำงาน ควบคุมไปถึงการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือนำเอาแผนที่ ได้กำหนดไว้ไปปฏิบัติและครอบคลุมถึงการควบคุม กำกับตรวจสอบ และติดตามประเมินผลในที่สุด ช่วยให้การบริหารของหน่วยงานนั้นมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน และรายละเอียดในการดำเนินงานที่ชัดเจน จากการศึกษาความสำคัญของการบริหารตามวงจรเดมมิ่ง

สรุปได้ว่า วงจรเดมมิ่ง มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีขั้นตอนและมีรายละเอียดในการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ทุกระดับที่ชัดเจน โดยนำวงจรเดมมิ่ง มาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการของสถานศึกษา ให้ไปสู่มาตรฐานหรือตามเป้าหมาย ที่สถานศึกษากำหนด

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจัดทำโดยผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้นำและทำงานร่วมกับครู ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการทำงานที่คิบุคคลากรทุกคนมีบทบาทในการบริหารดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการจัดทำโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและทำงานร่วมกับครู ประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมีการกระจายอำนาจและกระบวนการ

ทางานที่ตีบุคคากรทุกคนมีบทบาทในการบริหารดาเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารงานวิชาการมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จันทรานี สวงนาม (2545, น.142) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545, น.12) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นศิลปะการใช้อำนาจและการใช้ทรัพยากรในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานปรับปรุงพัฒนากิจกรรมทุกอย่างที่ส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเริง (2546, น.34) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการบริหารงานวิชาการจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วการบริหารงานวิชาการยังรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยาความประพฤติของนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อีกด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547, น.2) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2547: 6) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, น.2) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่รวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเองด้านความรู้ เจตคติและทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

อนุชา อินทร์มั่ง (2551, น.17) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน และมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร

นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.17) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมในสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

ของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึงกระบวนการจัดกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประชาคมโลก

2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดของหน่วยงานและนักการศึกษาที่กล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น.68) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นหลักสำคัญของการบริหาร และจัดการศึกษาตามแนวการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ส่วนการบริหารบุคคลบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไปเป็นการสนับสนุนงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

บุญสง พุทธิรักษ์พงศ์ (2545, น.14) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญเป็นอันดับแรก โดยมุ่งหวังให้ประโยชน์เกิดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้และเพื่อใช้เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ

ประกอบ กุฎโพธิ์ (2545, น.13) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าการบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งและจัดว่าเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้สามารถแสวงหาความรู้ก้าวหน้าทันโลก สามารถปรับตัวอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุเจตนารมณ์ที่กำหนด สถานศึกษาจะต้องสามารถจัดการบริหาร งานวิชาการใหม่ประสิทธิภาพ

ประภาพันท์ เจริญกิตติ (2546, น.13) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นงานที่สำคัญเป็นหัวใจของการบริหารที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนและความสามารถของผู้บริหารผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการประสานร่วมกับครูในการจัดกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนมากที่สุด

วินิจ เกตุจำ (2546, น.1) ได้ให้ความหมายของ การบริหารงานวิชาการ ไว้ว่า การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน หรือสถานศึกษาเพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550, น.26) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียน มีขอบข่ายกว้างขวาง ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบ ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการสามารถปฏิบัติงาน ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด โดยมีมุ่งประโยชน์โดยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสามารถปรับตัวในสังคม มีคุณธรรม มีความขยันหมั่นเพียร มีความรู้และทักษะตามศักยภาพ และมีความเป็นพลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นงานที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนพัฒนาปรับปรุง เพื่อนำไปสู่คุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญส่วนงานอื่นๆ มีความสำคัญในลักษณะการสนับสนุนงานวิชาการให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารงานวิชาการยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 หลักการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำทางวิชาการทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรืออาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นๆ จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติงานบริหารวิชาการไว้อย่างเป็นระบบ รู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีความสามารถในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นที่รับรู้โดยทั่วไปของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมไปถึงงานที่เป็นความคาดหวังของสังคมว่าผู้บริหารควรทำและงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาคิดด้วยตนเองจากความรู้ความสามารถและประสบการณ์ว่าเป็นงานในความรับผิดชอบที่ต้องทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่ในฐานะของผู้นำทางวิชาการ

ทัสนี วงศ์เย็น (2550, น.12) กล่าวถึง หลักการของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาคณะครูอาจารย์และคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษาจะต้องศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อตระหนักถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังนี้

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนเก่งคนดี และมีความสุขมีคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ได้แก่มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตนเองสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้รู้ทันโลก รวมทั้งมีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้และสื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองได้สามารถปรับตัวได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีเข้าใจและเคารพในธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบเข้าใจยอมรับและตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สามารถแก้ปัญหาได้โดยสันติวิธีดำเนินชีวิตโดยกายสุจริตวจีสุจริตและมโนสุจริตมีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของคนไทย มีความภูมิใจในชนชาติไทยรักแผ่นดินไทยและปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยมีจิตอาสา

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550, น.26) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต้องอาศัยหลักการและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ชีตหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบ หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครูและผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้รวมทั้งสร้างเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้และสามารถตรวจสอบคุณภาพการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อนุชา อินทร์มั่ง (2551, น.24) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารงานวิชาการว่า หลักในการบริหารวิชาการ ซึ่งมีจุดหมายคือผู้เรียน ควรยึดหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่วนการบริหารงานบุคคล คือ ครู ต้องใช้หลักในการกระจายอำนาจให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบร่วมกัน ลดหลั่นกันไปตามหน้าที่แต่ละคน โดยผู้บริหารต้องใช้วิธีประชาธิปไตยในการดำเนินการ ผู้บริหารคอยกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้น ขยันขันแข็งสอนอย่างมีทักษะกระบวนการเพื่อส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สนใจค้นหาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุคลากรทางการศึกษาซึ่งจะทำให้องค์กรมีการพัฒนา เจริญก้าวหน้า บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

โดยสรุป การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จะดำเนินไปสำเร็จบรรลุความมุ่งหมาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 นั้นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานได้สำเร็จเพียงใดในระดับใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมประทับใจ ร่วมควบคุมตรวจสอบ และร่วมประเมินผลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป

2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของการบริหารสถานศึกษา และเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและจะได้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งมีหน่วยงานและนักการศึกษาหลายคนได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีดิลก (2529, น.57-58) ได้กล่าวไว้ว่าเกี่ยวกับ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง เป็น

กิจกรรมที่ช่วยให้ผลการศึกษาที่มีคุณภาพที่สุด ดังนั้นไม่ว่ากิจกรรมใด ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ถือว่างานเหล่านั้น เป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้น ขอบข่ายงานวิชาการแบ่งออก เป็น 6 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
2. หลักสูตรและการสอน
3. สื่อการสอน
4. การปรับปรุงการเรียนการสอน
5. การปรับปรุงการเรียนการสอน
6. การวัดผลและประเมินผล

วิจิตร วรุฒบางกูร (2535, น. 45) ได้ให้ความเห็นว่า งานขอบข่ายวิชาการในสถานศึกษาที่ผู้บริหาร ต้องรับผิดชอบ

1. วัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีบริหารงานวิชาการ
2. หลักสูตรและประมวลการสอน
3. ตารางสอน
4. อุปกรณ์การศึกษา
5. แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
6. การจัดแบ่งหมู่เรียน
7. การนิเทศการสอน
8. การจัดห้องสมุด
9. การวัดผลและประเมินผล

จันทรานี สงวนนาม (2545, น.145) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่ากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการควรประกอบด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น.17-19) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การนาหลักสูตรไปใช้การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนแผนปฏิบัติการ วิชาการ โครงการสอนและบันทึกการสอน

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยดีและ สามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอนดังนี้การจัดตารางสอนการจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนการจัดแบบเรียนการปรับปรุงการเรียนการสอนการฝึกงาน

3. การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการ ส่งเสริมการจัดหลักสูตรและ โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่การจัดสื่อการเรียนการสอนการจัดห้องสมุดและการนิเทศการสอน

4. การวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการ ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2547, น.9 – 17) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่าขอบข่ายการบริหารงาน วิชาการได้แก่การจัดใหม่การดำเนินงาน 9 งานดังต่อไปนี้คือ

1. งานหลักสูตรได้แก่การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศการกำหนด มาตรฐานการเรียนรู้การจัดทาหลักสูตรสถานศึกษาการจัดทาหน่วยการเรียนรู้

2. งานการจัดการเรียนการสอนได้แก่การรวบรวมวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญการกำหนดการเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอนอุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้อง กับกิจกรรมการเรียนการสอนการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือ รายวิชาการจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนการควบคุมดูแลและ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้การ ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน

3. งานการประเมินผลการเรียนได้แก่การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วย การเรียนรู้รายวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอนการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะต้องใช้ในการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการ และเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้การจัดทาหลักสูตรการศึกษาตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้การ นำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอการกำหนด รูปแบบระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้การรายงานผู้ปกครองระหว่างปีและการรายงานผลของ สถานศึกษาต่อสาธารณะและหน่วยงานต้นสังกัด

4. งานการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาได้แก่การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนร่วมกันรับผิดชอบเพื่อการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกันการกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายในการควบคุมและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

5. งานการพัฒนากุศลการทางวิชาการได้แก่การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษาการกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนากุศลการเป็นระยะๆ การควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนากุศลการเป็นไปตามที่กำหนดไว้

6. งานการวิจัยและพัฒนาได้แก่การทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนการร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้องหรือข้อควรพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษาการควบคุมดูแลและส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. งานการบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ ได้แก่การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการที่เป็นการสนับสนุนงานหลักทางวิชาการการกำหนดวิธีดำเนินการและระยะเวลาที่จะดำเนินการการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้

8. งานการบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการได้แก่การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการของงานบริหารทั้งหมดการกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศการควบคุมดูแลและส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานอื่นๆ

9. งานการบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาได้แก่การกำหนดหัวข้อการประเมินผลงานการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมินการสรุปผลและการเขียนรายงานประจำปี

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น.32) ได้ให้แนวคิดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการจากหน่วยงานนักวิชาการและนักการศึกษาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาสาระแกนกลาง

กระทรวงศึกษาธิการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆกำหนดให้มีหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระ ทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม ให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญ สถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและ การปฏิบัติจริงการส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้ สมดุลกันปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่งดงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ กิจกรรมทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการ เรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชนท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการ จัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆโดยเน้นการ นิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่นนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดและประเมินผลมีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

3.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัด กิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

3.4 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

4.1 ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

4.2 ส่งเสริมให้การผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

4.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ

4.4 ประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาและใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคลครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

4.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5. การนิเทศการศึกษามีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

5.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

5.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา

5.3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

5.4 ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

อุทัย บุญประเสริฐ (2548, น.36) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการของโรงเรียนจะครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

2. งานการสอนและการจัดการเรียนการสอน

3. งานกิจกรรมนักเรียนและบริหารกิจกรรมนักเรียน

4. งานสื่อการเรียนการสอนและกิจการห้องสมุด

5. งานการวัดผลและประเมินผล

6. งานการนิเทศศึกษาและพัฒนาวิชาชีพ

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550, น.31) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายและภารกิจ การบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

- 1.1 การวางแผนการบริหารงานวิชาการ
- 1.2 การจัดการเรียนการสอน
- 1.3 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน
- 1.4 การนิเทศการศึกษา

งานวิชาการเป็นงานหลักและหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา มีการนิเทศติดตามและประเมินอย่างเป็นระบบครบวงจร บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารครู จะต้องครอบคลุมทั่วถึงทั้งด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นผู้ใช้บริหารช่วยเหลือ แนะนำส่งเสริม ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาแก้ปัญหาของการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

2. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.1 การจัดทำระเบียบและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร
- 2.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.3 การนำหลักสูตรไปใช้
- 2.4 การตรวจสอบ ทบทวนการใช้หลักสูตร
- 2.5 การรายงาน การตรวจสอบทบทวนหลักสูตร
- 2.6 การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยจัดให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เรียน เพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่ทรงคุณค่า เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การตรวจสอบทบทวนหลักสูตร รายงานการตรวจสอบทบทวนหลักสูตร และการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- 3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้
- 3.2 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 3.3 การแนะแนว

3.4 การวิจัยในชั้นเรียน

3.5 การวัดผลและประเมินผล

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนตามกระแสการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วิธีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านพยายามศึกษาวิจัยและนำเสนอกระบวนการใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดให้ครบถ้วนและเหมาะสม เพื่อประโยชน์อันสูงสุดของผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ โดยจะต้องสร้างความตระหนักความเข้าใจและเป็นผู้ชี้แนวทางดำเนินการ ซึ่งจะทำให้การบริหารงานวิชาการและการพัฒนาการเรียนรู้ออกมาเกิดผลทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

4. การประกันคุณภาพการศึกษา

4.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

4.2 การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นกระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนา ปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอกเป็นการประเมินภายนอกของ สมศ. โดยใช้รูปแบบกัลยาณมิตรประเมิน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

5. การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

5.1 การพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศ

5.2 การจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร การบริหารงานวิชาการจะประกอบไปด้วย

6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตรและการนำหลักสูตร ไปใช้
2. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
6. ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการสอน

อนุยา อินทร์มั่ง (2551, น.30) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาจะครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. การจัดหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การใช้สื่อการเรียนการสอน
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การนิเทศการเรียนการสอน
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน
6. การพัฒนาบุคลากรทางการสอน

นางนภัส ปานสมุทร (2556, น.24) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาจะครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
4. การวัดผลและประเมินผล
5. งานการนิเทศศึกษา

จากขอบข่ายงานวิชาการจะเห็นว่างานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาตามจุดมุ่งหมายดังนั้นไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานนั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้นจึงอาจสรุปได้ว่างานวิชาการของโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวางมากครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งหมด

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ได้สังเคราะห์ สรุปและนำมากำหนดเป็นกรอบการวิจัยขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาค่าความถี่ของประเด็นของเขตการบริหารงานวิชาการที่นักวิชาการกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) การวัดผลและการประเมินผล และ 5) การนิเทศการศึกษา

3. ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษามีขอบข่ายที่เกี่ยวกับกระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกด้าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเหมาะสมกับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน ดังนี้

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตร เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการศึกษา ระบบการศึกษาของสังคมใดก็ตามจะก้าวหน้าด้วยดีย่อมต้องอาศัยหลักสูตรเป็นพื้นฐานในการดำเนินงาน เพราะหลักสูตรรวมกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายของผู้เรียนไว้ด้วยกันทั้งหมด เพื่อเป็นรากฐานของกระบวนการเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคน ตลอดจนผู้ปกครองควรมีความรู้เรื่องหลักสูตร โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ควบคุมการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะฉะนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาหลักสูตรอย่างถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรเป็นศัพท์ทางการศึกษาคำหนึ่ง ที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษา มีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายไว้มากมายแตกต่างกัน ดังนี้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2544, น.2) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ว่าเป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อเกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียน นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีชีวิตอยู่ในสถานศึกษา ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, น.26) กล่าวว่า หลักสูตร เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ และกิจกรรมต่างๆ ที่สนองวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.1272) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

สุโขทัยธรรมมาธิราช (2550, น.27) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาหมายถึง หลักสูตรที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่นแต่ละ แห่ง การจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรเป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานหรือสถานศึกษาในท้องถิ่น

อนุชา อินทร์มั่ง (2551, น.31) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร เป็น ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งประสบการณ์ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ เจตคติ และทักษะที่สำคัญแก่ชีวิตเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาไปตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.27) ได้ให้ความหมาย หลักสูตร คือการจัด ประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานให้ ประสบความสำเร็จ โดยการทำการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึง ค่านิยมในสมัยนั้นๆ และต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ ผู้บริหารจึงควรทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างถ่อง แท้ หลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายปลาย ทางของการจัดการศึกษา โดยหลักสูตรจะกำหนด หลักการและจุดมุ่งหมายของการศึกษา โครงสร้างของหลักสูตรสาระและมาตรฐานของการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลการเรียนรู้ หลักสูตรจึงมีความสำคัญ ที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องศึกษา ทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างดี จึงสามารถจัดการ ศึกษา เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดที่ สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนตามระดับชั้น วัย ความสนใจ ความต้องการ และตามศักยภาพของผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน โดยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพื่อตรง ตามที่สังคมต้องการ

3.1.2 การนำหลักสูตรไปใช้

เป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอน ในการนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพความสำคัญและความจำเป็นของ การพัฒนาหลักสูตร

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2533, น.278) ได้ให้ความหมายของการนำหลักสูตรไป ใช้น่าว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่ เป็นรูปเล่ม ไปปฏิบัติให้เกิดผลซึ่งได้แก่ การตีความต่างๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรต้องจัดเตรียมให้ พอเพียงสำหรับคู่มือการใช้หลักสูตร ประมวลการสอนหนังสือ แบบเรียนคู่มือครู

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2540, น.16-19) ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมี ประสิทธิภาพนั้น ควรพิจารณาถึงกิจกรรม 3 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. การปรับเพื่อนำไปสู่การสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรวินิจฉัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรแม่บทกับแผนการสอนในด้านจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล

2. การจัดเตรียมดำเนินการ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการจัดเตรียมดำเนินการได้แก่ จัดประชุมครูในโรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน จัดทำโครงการสอน กำหนดการสอน ตารางเรียนพิจารณาครูเข้าสอนตามความสมัครใจหรือผู้บริหารจัดให้ ให้ครูจัดทำเตรียมการสอน บันทึกการสอน โดยยึดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาและกิจกรรม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อครูจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการนิเทศ โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน ในการที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนาการสอนของครูเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนมีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจะใช้การนิเทศทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, น. 9) ได้สรุปว่า การนำหลักสูตรไปใช้นั้น จะรวมถึงกิจกรรมสำคัญ 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในการใช้หลักสูตรให้บรรลุผลตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตร
3. การจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมายของหลักสูตรจุดประสงค์ของการเรียนรู้ สอดคล้องกับโครงสร้างและแนวดำเนินการของหลักสูตร

อนุชา อินทร์มั่ง (2551, น.32) การจัดหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร การเลือกเนื้อหาวิชา การจัดหาเอกสารประกอบการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา จะประสบความสำเร็จได้นั้น ทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร บุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องรู้และเข้าใจในเรื่องหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง เพื่อสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

3.1.3 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทยพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานจัดทำ สารของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนว ปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546, น.34) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สารแกนกลางกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น

2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานะสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4. นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

5. นิเทศการใช้หลักสูตร

6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารจะต้อง สนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดหาเครื่องมือ แนวการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามา บริการแก่ครู ร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้ หลักสูตรและนำผลการประเมินมาพัฒนา หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป้าหมายของพระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

กฤษณา จิตเที่ยง (2550, น.38) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับขยายหรือ สร้างหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางในข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในแต่ละบุคคลได้พัฒนาเต็มศักยภาพนำความรู้สู่การปฏิบัติได้ ซึ่งสถานศึกษา

เป็นผู้วางแผนพัฒนาหลักสูตรเพื่อนำไปพัฒนาผู้เรียนนั่นเอง อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้เพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สันติ บุญภิรมย์ (2552, น.53) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูได้ร่วมมือกันในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553, น.40) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง เป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจหาทางเลือกทางการเรียนการสอนให้เหมาะสม เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนให้ไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

นิลวรรณ วัฒนา (2556, น.49) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการสร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัญหา และความต้องการผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การดำเนินการจัดประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร การดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตลอดจนมีการวิจัยติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตร และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.2.1 ความหมายของการเรียนรู้

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้หลากหลาย การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด รวมทั้งเปลี่ยนปริมาณความรู้ของผู้เรียน

ถวิล มาตรฐาน (2544, น.29) กล่าวว่า การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การให้การศึกษาแก่ทุกระดับนั้นเองในการจัดการศึกษาตามธรรมเนียมที่เคยปฏิบัติมักจะถือว่า การศึกษาเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับสร้างความสำเร็จในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง รวมถึงวัฒนธรรม ค่านิยมเท่านั้น สืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว เกือบ

ทุกๆ ส่วนของโลกประชาชนเริ่มยอมรับและมองเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการศึกษาว่ามีคุณค่าและเป้าหมาย การศึกษาก็คือตัวแทนของการเรียนรู้และการพัฒนานั่นเอง

อำรุง จันทวานิช (2547, น.23) กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ 1) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม วิธีการเรียนรู้และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ 4) ผู้เรียนคิดเองและปฏิบัติจริง 5) ครูจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ 6) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ภิรมยา อินทรกำแหง (2550, น.28-29) กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางสติปัญญา ที่มีกระบวนการใช้ความคิดเพื่อสร้างความเข้าใจต่อความหมายของสิ่งต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อสติปัญญาภายในบุคคลและยังส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่หลังจากที่ได้เรียนรู้ หรือได้ประสบการณ์การเรียนรู้จากครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นบริบทรอบตัว

เจ็มทอง สิริแสงเลิศ (2556, น.4) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาตนเองของมนุษย์ที่มีความเกี่ยวพันกันระหว่างแรงกระตุ้นทางจิตใจ ความสามารถทางสติปัญญา และสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ของมนุษย์ โดยมนุษย์มีการเรียนรู้ได้หลายระดับ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.25) ได้แบ่งการจัดการเรียนรู้ไว้ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะอันสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการวิจัยกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งวัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายที่กำหนด

สรุปการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

3.2.2 แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้

ในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 6 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 254, น.14-15) ซึ่งจะเป็นแนวทางให้แก่สถานศึกษาในการบริหารจัดการการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. ผู้สอนต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. กระบวนการเรียนการสอนต้องจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. การจัดกิจกรรมใดๆ จะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. ครูต้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ผู้บริหารต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน

6. ผู้บริหารต้องอำนวยความสะดวกและการให้การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดาผู้ปกครอง และบุคคลทุกฝ่ายในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.25-26) ได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยระบุว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และความ สามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักการจัดการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยมีความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้
2. การจัดการเรียนรู้ต้องยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
4. การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและ
พัฒนาการทางสมอง
5. การจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญทั้งด้านความรู้และคุณธรรม

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคำนึงความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดการเผชิญสถานการณ์การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การลงมือปฏิบัติจริง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็นคา ที่คนทั่วไปมักใช้เรียกรวมๆ กัน อย่างไรก็ดี ทั้ง 2 คำ มีขอบเขตของความหมายที่แตกต่างกันดังคา อธิบายของ กมล เวียสุวรรณ และนิตยา เวียสุวรรณ (2539, น.11) ที่อธิบายว่า สื่อ หรือสื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่นำ ความต้องการของ

ผู้สอนไปสู่ผู้เรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นผลให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตาม จุดมุ่งหมายของการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นักการศึกษาจึงเรียกสื่อการสอนด้วยคำต่างๆ เช่น อุปกรณ์การสอน วัสดุการสอน สื่อการเรียนการสอน สื่อการศึกษา โสตทัศนอุปกรณ์ และ เทคโนโลยีการศึกษา เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี (2550, น.443-449) มองเทคโนโลยีการเรียนรู้ในภาพที่กว้างกว่า กมลและนิตยา เวียสุวรรณ โดยมองว่าเทคโนโลยีการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรมด้านการ เรียนการสอนที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้ในการบริหารจัดการ ความรู้ของระบบการศึกษาและของสถานศึกษา รวมถึงในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน เช่น ดาวเทียมเพื่อการศึกษา คอมพิวเตอร์การศึกษา ห้องเรียนเสมือนจริง และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.32) กำหนดการจัดการเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ และ คุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเลือกใช้สื่อควรเลือก ให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน สถานศึกษาควร ดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และ เครื่องมือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อศึกษาค้นคว้า และการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษาท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของ ผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของ ผู้เรียน
6. จัดให้มีการกำกับและติดตาม ประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อ และการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้สื่อ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ใน สถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา

มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้องรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

ดังนั้นการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินการสร้างศูนย์สื่อการเรียนรู้ จัดทำทะเบียนสื่อที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน การดำเนินการจัดทำ จัดหา และพัฒนาสื่อสำหรับผู้เรียนและผู้สอน การดำเนินการประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

3.3.1 ประเภทของสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นในยุคปัจจุบันที่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญทั้งในด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ครูและผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจสื่อและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1) สื่อเพื่อการเรียนรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ในที่นี้หมายรวมถึงเทคโนโลยีทางการศึกษา และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนโดยทั่วไป ซึ่งมีนักการศึกษาได้แบ่งประเภทของสื่อเพื่อการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้

เกอร์ลัค และอีลาย (Gerlach and Ely, 1971 อ้างถึงในกมล และนิศยา เวียสุวรรณ 2539, น.40-41) แบ่งสื่อออกเป็น 8 ประเภท คือ 1) ของจริงและตัวบุคคล รวมทั้งสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เช่น การสาธิต การทดลอง การศึกษานอกสถานที่ 2) สื่อการสอนประเภทภาษาพูดหรือภาษาเขียน เช่น คำพูด ตำรา วัสดุพิมพ์ คำอธิบายในสไลด์ ฟิล์มสตริป แผ่นภาพ โปร่งแสง 3) วัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผ่นภาพ โปสเตอร์ แผนที่ ลูกโลก ฯลฯ 4) ภาพนิ่ง เป็นภาพที่ได้จากการถ่ายภาพ ซึ่งนำเสนอเป็น ภาพถ่าย สไลด์ หรือ ฟิล์มสตริป 5) ภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ ภาพยนตร์ วิดีโอ โทรทัศน์ 6) การบันทึกเสียง ได้แก่ เสียงจากเทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง ฯลฯ 7) สื่อประเภทการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งเป็นสื่อที่ต้องจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม หรือบทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ 8) สื่อประเภทสถานการณ์จำลองและชุดการสอน

2) เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้สมัยใหม่ ในยุคที่เทคโนโลยีมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในทุกสาขาวิชาชีพ รวมถึงวิชาชีพทางการศึกษาและการบริหารการศึกษา เทคโนโลยีที่นำมาใช้เพื่อบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน และจัดการเรียนรู้ มี 3 ประเภท ได้แก่ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเทคโนโลยี 2 ประเภทหลังจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน

1) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นเทคโนโลยีที่ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนของอุปกรณ์ที่เรียกว่า “ฮาร์ดแวร์” (hardware) และส่วนของชุดคำสั่งที่เรียกว่า “ซอฟต์แวร์” (software) ชนิศ ภูศิริ (2553,

น.5-6) แบ่งคอมพิวเตอร์ออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ ซูเปอร์คอมพิวเตอร์ (Super Computer) เมนเฟรมคอมพิวเตอร์ (Mainframe Computer) ไมโครคอมพิวเตอร์ (Microcomputer) และคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Personal Digital Assistant-PDA) แต่คอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้เป็นที่ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย คือ ไมโครคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เนื่องจากใช้งานง่าย และมีซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีผู้ผลิตมาให้เลือกใช้ได้มากมาย นักเทคโนโลยีของสถานศึกษา หรือบุคลากรที่มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ก็สามารถผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ 2) เทคโนโลยีการสื่อสาร เป็นเทคโนโลยีที่นำคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ 2 เครื่องขึ้นไปมาเชื่อมต่อกันด้วยระบบเครือข่ายทั้งแบบที่มีสายนำสัญญาณและแบบการสื่อสารไร้สาย เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร ซึ่งเครือข่ายที่ใช้ในสถานศึกษา 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์เพื่อการจัดการกับข้อมูลและสารสนเทศ ตั้งแต่ขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การจัดเก็บ การนำเสนอและเผยแพร่ ไปจนถึงการค้นคืนสารสนเทศ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารด้วย บางครั้งจึงเรียกว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถนำมาใช้ในการค้นคว้าหาความรู้และจัดการเรียนรู้ได้มากมาย ทั้งการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา หรือระหว่างสถานศึกษาในลักษณะของเครือข่าย จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน หรือจัดการเรียนการสอนทางไกล จึงเอื้ออำนวยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี และเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3.2 แนวทางการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

ในกรณีที่สถานศึกษาต้องการผลิตและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เอง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนด้วยการจัดหาทรัพยากรและสารสนเทศที่จำเป็นต้องใช้รวมถึงเทคโนโลยีต่างๆ ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ เพื่อให้ครูหรือนักเทคโนโลยีทางการศึกษาสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ขึ้นใช้ภายในสถานศึกษาได้ ซึ่งแสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ อันเป็นสมรรถนะหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ที่ระบุว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้ (สำนักมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2554, น.26) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีแนวทางในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) กำหนดแนวนโยบายและกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีแผนงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงมีโครงการรองรับและจัดให้มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน
- 2) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนงานเป็นรายปี
- 3) จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานให้เอื้อและสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาและการใช้สื่อและเทคโนโลยี
- 4) จัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ รวมถึงการดูแลให้มีการปรับปรุงและพัฒนาสารสนเทศให้ทันสมัยเหมาะสมต่อการใช้งานอยู่เสมอ
- 5) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถดังนี้
- 6) กำกับ ติดตาม ประเมินการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมถึงนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป
- 7) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ การส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรม การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนการประสานความร่วมมือในการผลิตจัดหาพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษากับสถานศึกษาและสถาบันอื่นและการประเมินผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.4 การวัดผลและการประเมินผล

3.4.1 ความหมายของการวัดผลและการประเมินผล

การวัดผลและการประเมินผล เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้ความสนใจและจัดดำเนินการภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน่วยงานและนักการศึกษาหลากหลายได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.28) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและ

ประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูล และสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจน ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

บุญมี ก่อบุญ (2548, น.122) กล่าวว่า การวัด และการประเมินผลการเรียนรู้ มีอาศัยกรอบการวัดผลตามหลักสูตรแกนกลางแนวดำเนินการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาซึ่ง กรอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ กำหนดให้มีการประเมินผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาผลของการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับสะท้อนให้เห็นภาพของการพัฒนาและ ข้อบกพร่องของผู้เรียน นอกจากนี้ยังนำไปใช้ในการตัดสินใจผลการเรียนเพื่อประโยชน์ต่างๆ เช่น การ เลื่อนช่วงชั้น การจบหลักสูตร การคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนการนำไปใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและ วางแผนพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

รุจิ ภูสาระ (2551, น.146) กล่าวว่า Assessment หมายถึง การพิจารณา พฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้เรียน การพิจารณาดังกล่าว ผู้สอนนำมาใช้ตัดสินใจการเปลี่ยนแปลง ของผู้เรียน อันเนื่องมาจากการสอนของผู้สอน และเพื่อนำมาพิจารณาขยายผลการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, น.99) กล่าวว่า การวัดผล (Measurement) เป็น กระบวนการที่กำหนดตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบ ลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดเป็นจำนวนตัวเลข จุดมุ่งหมายของการวัดผลเป็นการตรวจสอบการสอนของครูอาจารย์และการเรียนของผู้เรียน ใน ด้านการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะปฏิบัติ และด้านเจตคติ การประเมินผล (Evaluation) เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับ การวัดเป็นอย่างดี เช่น คะแนนสอบ แต่โดยทั่วไปจะเป็นการรวมการวัดหลายๆทาง โดยอาศัย ข้อมูลหรือรายละเอียดจากการสังเกตการตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบประกอบการ พิจารณา การประเมินผลแต่ละครั้งประกอบด้วยผลการวัดผลที่ได้จากกระบวนการต่างๆ เกณฑ์การ พิจารณาและการตัดสินใจ เป็นการชี้ขาดหรือสรุปผลการเปรียบเทียบผลของการวัดกับเกณฑ์ที่ กำหนดไว้

สหชาติ เหล็กชาย (2553, น.72) ได้กล่าวถึงแนวทางการวัดผลและ ประเมินผลการปฏิบัติว่าการวัดผลเป็นการปฏิบัติงานเป็นการสังเกตพฤติกรรมการตอบโต้แบบวัดที่ ไม่ได้แสดงออกด้วยภาษาหรือการทำกิจกรรมที่อาศัยทักษะความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหว ทางกายและการวัดผลที่ไม่เน้นการตอบสนองทางภาษา

สรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คือเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและหมายถึงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับดำเนินการวัดผล ประเมินผล การเรียนการสอนสร้างเครื่องมือการวัดผล การเรียน จัดทำเอกสารแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้องและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

3.4.2 วัตถุประสงค์ของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

นักวิชาการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการศึกษาการสอนไว้ดังนี้

สมนึก ภัททิยธนี (2546, น.17) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการศึกษาการสอนดังนี้

1. วัดผลเพื่อค้นและพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อดูว่านักเรียนบกพร่องหรือไม่เข้าใจในเรื่องใด อย่างไร แล้วครูพยายามอบรมนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของนักเรียน จุดมุ่งหมายการวัดผลการศึกษาข้อนี้นับว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุด หรือกล่าวได้ว่าเป็น ปรัชญาของการวัดผลการศึกษา ดังนั้นผู้ที่ทำการวัดผลควรได้ตระหนักว่าทำการวัดผลนักเรียนเพื่อดูว่า นักเรียนคนใดยังไม่เข้าใจ และหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. วัดผลเพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) หมายถึง การวัดผลเพื่อค้นหาจุดบกพร่องของนักเรียนที่มีปัญหาว่า ยังไม่เกิดการเรียนรู้ตรงจุดใด เพื่อหาทางช่วยเหลือ จุดมุ่งหมายข้อนี้ ถือเป็นสิ่งสำคัญเช่นกันเพราะจะช่วยให้ นักเรียนเจริญงอกงาม บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ จัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนสำคัญที่ครูจะนำไปใช้ในการจัดสอน ซ่อมเสริม ได้ถูกต้อง

3. วัดผลเพื่อจัดอันดับหรือจัดตำแหน่ง (Placement) หมายถึง การวัดผลเพื่อจัดอันดับความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเดียวกันว่าใครเก่งกว่า ใครควรได้อันดับที่ 1, 2, 3 หรือ สอบผ่าน-ไม่ผ่าน เป็นต้น

4. วัดผลเพื่อเปรียบเทียบหรือทราบพัฒนาการของนักเรียน (Assessment) หมายถึง การวัดผลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนเอง (ไม่ได้เปรียบเทียบกับนักเรียนคน

อื่น) ว่าเจริญงอกงามขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใด เช่น การทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttests) หรือการวัดในแต่ละภาคเรียนแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกัน

5. วัดผลเพื่อพยากรณ์ (Prediction) หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้ไปคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ในอนาคต เช่น เรื่องของการแนะแนว ว่านักเรียนคนใดควรเรียนสาขาใด อาชีพใดจึงจะเรียนได้สำเร็จ หรือนำผลการวัดมาพิจารณาว่านักเรียนคนใดควรจะได้รับคัดเลือกเข้าเรียนต่อ เป็นต้น แบบ ทดสอบวัดความถนัด (Aptitude Test) แบบทดสอบวัดเชาว์ปัญญา (Intelligence Test) หรือแบบทดสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อ มีลักษณะของการวัดผลเพื่อพยากรณ์

6. วัดผลเพื่อประเมิน (Evaluation) หมายถึง การวัดเพื่อนำผลที่ได้มาตัดสินหรือสรุปคุณภาพของการจัดการศึกษาว่ามีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำ หลักสูตรเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร รวมทั้งนำไปวิเคราะห์ผลบางอย่าง เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการวัดเหมาะสมหรือไม่ เป็นต้น

พิชิต ฤทธิจรูญ (2548, น.19) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประเมินผลว่ามีหลายประการซึ่งครูอาจเลือกใช้ให้ตรงกับความต้องการดังนี้

1. เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียน
2. เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน
3. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง
5. เพื่อตัดสินผลการเรียน
6. เพื่อจัดตำแหน่งหรือจัดประเภท
7. เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ
8. เพื่อพยากรณ์หรือทำนาย
9. เพื่อประเมินค่า

สรุป วัดดูประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญคือ เป็นการศึกษาศูเรียนแต่ละคนว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามสิ่งที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด และสมควรที่จะพัฒนาสมรรถภาพในด้านใด ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

3.4.3 หลักการในการวัดและประเมินผล

เอมอร์ จังศิริพรปกรณ์ (2550, น.4) เสนอหลักการวัดผลดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน ต้องตอบคำถามว่าวัดและประเมินผลไปทำไม จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล มีหลายประการ เช่น เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง เพื่อเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ หรือเพื่อตัดสิน

ผลการเรียนซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และจุดประสงค์การสอน เพื่อนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

2. วิเคราะห์เป้าหมายของการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น หลักสำคัญในขั้นตอนนี้คือ ต้องตอบคำถามให้ได้ว่าสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผลคืออะไร เช่น ความสามารถทางสติปัญญาความรู้สึก หรือทักษะการปฏิบัติ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนของครูผู้สอน

3. เลือกใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสม หลักสำคัญของขั้นตอนนี้คือ ต้องตอบคำถามว่า ควรวัดและประเมินอย่างไร ตั้งแต่การเลือกใช้เครื่องมือ การออกแบบสร้างเครื่องมือ ลงมือสร้างเครื่องมือ ทดลองใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4. นำเครื่องมือไปทดสอบ โดยการคำนึงถึงปัจจัยโดยรอบที่จะมีอิทธิพลต่อการแสดงความสามารถของผู้เรียน เช่น สภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น

5. ตรวจสอบให้คะแนน เป็นขั้นตอนที่ต้องคำนึงถึงคือ ความยุติธรรม ต้องทำด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียงหรืออคติ ตรวจสอบให้คะแนนโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน

6. ตัดสินคุณค่าของผลการเรียนรู้ หลักสำคัญของขั้นตอนนี้คือ ต้องตอบคำถามว่าควรตัดสินผลด้วยวิธีใด ซึ่งต้องพิจารณาให้รอบคอบ ก่อนที่จะสรุปผลการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์และวิธีการแปลความหมายเป็นสำคัญ

7. รายงานและนำผลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนรู้อย่างไร เช่น ใช้สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน ปรับปรุงพัฒนาการสอนของครู เป็นต้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551ก, น.26) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบการวัดผล ประเมินผลการส่งเสริมให้ครูวัดผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติงานและผลงานผลการเรียนตามแนวทางกระทรวงศึกษาธิการ

3.5 การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาที่จัดอยู่ในปัจจุบันอาจเป็นการนิเทศโดยผู้นิเทศภายนอกสถานศึกษา บุคคลที่รับผิดชอบในการนิเทศได้แก่ศึกษานิเทศก์ หรือบุคคลอื่นภายนอกสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นผู้บริหารในระดับกระทรวงศึกษาธิการ หรือเขตพื้นที่การศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษาจนถึงครูผู้นิเทศหรือครูที่ได้รับมอบหมาย

3.5.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักวิชาการนำเสนอความหมายของการนิเทศการศึกษามีความแตกต่างกัน ความหมายของการนิเทศการศึกษาซึ่งนักวิชาการการศึกษาได้ให้ไว้จำนวนมาก

สุรวิช แก้วอำไพ (2544, น.16) กล่าวว่าไว้ว่าการนิเทศการศึกษาหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ ผู้บริหารและครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา โดยมีจุดหมายเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น.15) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของการศึกษา

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547, น.22) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สุวรรณิ โชติสุกานต์ (2547, น.6) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้คำแนะนำ การสนับสนุนช่วยเหลือ การติดตามพัฒนาการการศึกษาของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพเป็นที่ไปตามมาตรฐานที่ต้องการ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2547, น.13) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การแนะนำช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูน ประสิทธิภาพและปรับปรุงการเรียนการสอน

ปฎิมา พุนทรัพย์ (2549, น.7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ฉวีวรรณ พันวัน (2552, น.9) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการร่วมกันทางการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียน การสอนให้มีคุณภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพ ตามจุดหมายของหลักสูตร

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2555, น.6) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศที่จะช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำกับครูผู้รับการนิเทศ และบุคลากรทางการศึกษาให้พัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่มีการวางแผน จัดระบบงานนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษาอื่น และนำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งมีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.5.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา การนิเทศเป็นการพัฒนาบุคลากร ผู้นิเทศ จึงจำเป็นต้องเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการนิเทศเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุผล ซึ่งนักการศึกษาและหน่วยงานทางการนิเทศภายใน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น.20) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษาว่า เป็นการมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู

1.1 การนิเทศการสอนให้ข้อมูลแก่ครูในด้านการสอน เพื่อครูจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของตน

1.2 การนิเทศการสอน ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถในด้านการสอน

1.3 การนิเทศการสอนช่วยส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพการสอนของครู

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน

2.1 เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อคุณภาพของนักเรียน

2.2 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพงานวิชาการในโรงเรียน

3. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน

4. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงาน

ร่วมกัน

สังค์ อุทรานันท์ (2548, น.12) ได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายจากแนวคิดจากบุคคลต่างๆ และสรุปว่าจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนางาน เป้าหมายสุดท้ายของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้นการนิเทศจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนา การสอนให้ดีขึ้น

3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยเหลือ ไม่ใช่ตรวจตรา หรือจับผิดแต่เป็นการร่วมมือกันรับผิดชอบ ร่วมกันทำงาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษามุ่งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะขวัญกำลังใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้คนตั้งใจทำงาน

กรองทอง จิระเดชากุล (2550, น.3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศ ของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศได้เพื่อพัฒนาความสามารถของครู เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงานในเรื่องต่อไปนีเพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อเน้นให้มีกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด เพื่อ

ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการคิด วิธีการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้มีการจัดกิจกรรม เสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มีการวัด และประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัด และประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือ และประสานงานในด้านวิชาการในโรงเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยให้เกิดความงอกงาม ทางวิชาชีพครู และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

3.5.3 หลักการของการนิเทศการศึกษา

การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา หลักการนิเทศการศึกษาเป็นแนวทางให้ผู้นิเทศปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนักการศึกษาได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, น.227) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
 2. การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน
 3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล
 4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน
 5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น
 6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพันและสร้างความมั่นคงต่องานในอาชีพ
 7. การนิเทศเป็นการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพครูให้มีความรู้สึภาคภูมิใจ
- สังัด อุทรานันท์ (2548, น.15) ที่กล่าวว่าหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา มี 3 ประการคือ การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพนักเรียน การดำเนินการจะต้องผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา และการนิเทศการศึกษานั้นบรรยากาศประชาธิปไตย

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550, น.2) ได้เสนอ หลักการของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ
3. กิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู
4. จัดสภาพแวดล้อม และแหล่งวิทยาการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน

5. สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษา เป็นแนวทางให้ผู้นิเทศปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการอย่างเป็นประชาธิปไตย มีแบบแผนตามลำดับขั้นตอน โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

สังค อูทรานันท์ (2530, น.15-18) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการใหญ่ ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ โดยการดำเนินการนิเทศ ต้องมีการทำงานเป็นขั้นตอน (steps) มีความต่อเนื่อง (continuity) ไม่หยุดนิ่ง (dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ (interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน แต่การดำเนินงานนั้นต้องผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ใช่การดำเนินการกับนักเรียนโดยตรง แต่การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานโดยผ่านตัวครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะบรรยากาศแห่งการทำงานร่วมกันเท่านั้น และจะหมายรวมถึง การยอมรับซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนการยอมรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกันด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536, น.26-27) กล่าวถึง หลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาคควรมีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนเป็นการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศการศึกษาถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างของบุคคล เป็นความร่วมมือร่วมใจกัน
3. การดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. การนิเทศการศึกษาจะให้ผลดีควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในการแก้ไขปัญหา และช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหาตลอดจนรายละเอียดต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศประกอบด้วยหลักการที่สำคัญคือ หลักของการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครูเป็นสำคัญ หลักแห่งความร่วมมือของผู้บริหาร ผู้นิเทศและครู หลักของการสร้างสัมพันธภาพบนความเท่าเทียมและการยอมรับซึ่งกันและกัน หลักของความเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง และหลักของความยืดหยุ่นให้อิสระในการพัฒนาตนเอง

3.5.4 ภารกิจของการนิเทศการศึกษา

การที่จะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้นั้น ผู้นิเทศต้องมีสิ่งจำเป็นเบื้องต้นคือ ความรู้และทักษะพื้นฐาน ได้แก่ 1) ความรู้ ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของครูและสถานศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครู และหลักการในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ รวมทั้งแนวปฏิบัติในการนิเทศซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ๆ ที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน 2) ทักษะระหว่างบุคคล ผู้นิเทศต้องเข้าใจว่าพฤติกรรมการทำงานของตนจะส่งผลกระทบต่อครู ผู้รับการนิเทศ ทักษะนี้จะสามารถนำมาใช้เพื่อการสนับสนุนให้เกิดสัมพันธภาพเชิงบวกระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 3) ทักษะเชิงเทคนิค ได้แก่ ทักษะในการสังเกต การวางแผน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาการเรียนการสอน ความรู้และทักษะพื้นฐานดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของการนิเทศ ซึ่งจะเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในส่วนของภารกิจการนิเทศกลไกแมนได้กล่าวไว้ว่า ภารกิจของการนิเทศการศึกษา มี 5 ประการ คือ

1) การให้การช่วยเหลือโดยตรง (direct assistance) ผู้นิเทศจะติดต่อสัมพันธ์กับผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่องเป็นการส่วนตัว โดยอาจเข้าไปสังเกตการสอนและให้การช่วยเหลือแนะนำครูเป็นรายบุคคลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยอาศัยการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบเพื่อนสอนเพื่อน การสาธิตการสอน และการให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนและทรัพยากรในการนิเทศอื่นๆ

2) การพัฒนาโดยกลุ่ม (group development) ผู้นิเทศจัดประชุมครูเพื่อการแก้ปัญหา การดำเนินการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพต้องมีผู้นำกลุ่มที่มีทักษะระหว่างบุคคลที่ดี กลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะมี 2 มิติ มิติแรกคือมิติด้านภาระงาน (task dimension) โดยกลุ่มจะต้องมีแนวทางและเป้าหมายของกลุ่ม เช่นกลุ่มเพื่อพัฒนาตำรา แผนการสอนใหม่ หลักสูตรใหม่หรือแผนพัฒนาวิชาชีพ มิติที่สอง คือมิติด้านบุคคล (person dimension) กลุ่มที่มีประสิทธิภาพและมีการใช้ทักษะระหว่างบุคคลอย่างดี สมาชิกกลุ่มจะมีความพึงพอใจซึ่งจะเป็นพลังขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน

การที่กลุ่มมีลักษณะละเอียดอ่อนและให้ความสำคัญกับความรู้สึกร่วมของสมาชิกจะช่วยสร้างบรรยากาศในการพบปะกันและช่วยให้กลุ่มบรรลุภารกิจที่ตั้งไว้

3) การพัฒนาทางวิชาชีพ (*professional development*) มีการดำเนินการใน 2 ระดับ ระดับแรก คือครูแต่ละคนต้องมีโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของตนและการทำให้บรรลุเป้าหมายของวิชาชีพ ระดับที่สอง คือครูในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนหรือหน่วยงานต้องทำความเข้าใจ เรียนรู้ ใ้ทักษะ ความรู้และโปรแกรมการพัฒนาาร่วมกันที่จะให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน การพัฒนาทางวิชาชีพอาจมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนระยะยาว การประชุมเพื่อการแก้ปัญหา การทดลอง การสนับสนุนทางการบริหาร กิจกรรมกลุ่มย่อย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสาธิตการสอน และการสอนแนะ

4) การพัฒนาหลักสูตร (*curriculum development*) สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ครูต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับพัฒนาหลักสูตร โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ตั้งแต่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดการหลักสูตร และสามารถนำหลักสูตรไปสู่กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนและสอดคล้องกับสภาพการณ์ต่างๆ ของสถานศึกษา ผู้นิเทศและครูต้องทำงานร่วมกันในการพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและรูปแบบของหลักสูตรที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เพิ่มทางเลือกและข้อตกลงของครูในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ

5) การวิจัยปฏิบัติการ (*action research*) เป็นการศึกษาอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและสถานศึกษา และแสวงหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้ครูมีความสามารถในการทำวิจัยปฏิบัติการ เมื่อครูขาดความพร้อมในการวิจัยปฏิบัติการ มีความรู้ความสามารถและการตระหนักถึงความสำคัญในระดับต่ำ ผู้นิเทศอาจเลือกวิธีการนิเทศแบบสั่งการเพื่อให้ครูได้ศึกษา อ่านบทความเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อให้เกิดการพัฒนา และเมื่อครูมีความพร้อมในระดับหนึ่งผู้นิเทศอาจเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบสั่งการและให้ข้อมูล โดยให้คำแนะนำเกี่ยวกับเป้าหมายของการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการจัดทำแผนปฏิบัติการ แล้วจึงใช้การนิเทศแบบร่วมมือ และหากครูสามารถพัฒนาเองจนสามารถยกระดับความรู้ความสามารถได้แล้ว จึงสามารถใช้การนิเทศแบบไม่ชี้แนะ กลไกแมนกล่าวว่าการวิจัยปฏิบัติการเป็นแกนหลักของภารกิจการนิเทศ โดยส่วนใหญ่เมื่อกล่าวถึงภารกิจการนิเทศจะเป็นการกล่าวถึงโดยแยกออกจากกัน ซึ่งความเป็นจริงแล้วในการพัฒนาการเรียนการสอนตามภาระงานที่กล่าวถึงมีความสัมพันธ์กัน การวิจัยปฏิบัติการจึงสามารถเป็นแกนหลักและเป็นกลไกที่จะช่วยผสมผสานงานต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กัน

ภารกิจการนิเทศทั้ง 5 ลักษณะข้างต้น เป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนและจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาครู ผู้นิเทศต้องวางแผนในการดำเนินการตามภารกิจทั้งหมดโดยการรวมเป้าหมายของสถานศึกษาและความต้องการของครูให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อจะนำไปสู่พลังในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

3.5.5 รูปแบบและกระบวนการนิเทศในสถานศึกษา

รูปแบบการนิเทศลักษณะทั่วไป หมายถึง วิธีการหรือปฏิบัติการนิเทศ โดยคำนึงถึงลักษณะของการสื่อสารหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศว่าเป็นไปในลักษณะใด รวมทั้งคำนึงถึงจำนวนของผู้รับการนิเทศด้วยสำหรับรูปแบบการนิเทศลักษณะทั่วไปที่นักวิชาการหลายคนมักจะจำแนกไว้ในลักษณะคล้ายกัน โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบการนิเทศแบบกลุ่ม และรูปแบบการนิเทศรายบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ (2539, น.8-9) จำแนกการนิเทศออกเป็น 4 ประเภท โดยเพิ่มเติมอีก 2 ประเภทคือ คือ การนิเทศทางตรง การนิเทศทางอ้อม สำหรับการนิเทศทางตรงนั้นเป็นรูปแบบที่ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาโดยตรงแบบเผชิญหน้ากับครูผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบเดียวกับการนิเทศเป็นรายบุคคลและการนิเทศเป็นกลุ่ม สาระสำคัญของรูปแบบการนิเทศประเภทต่างๆ มีดังนี้

1) การนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นรูปแบบที่ผู้ให้การนิเทศช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ เป็นรายบุคคลแก่ ผู้รับการนิเทศ โอลิวา และ พอวล์ลาส (Oliva and Pawlas, 2001, น.59) กล่าวถึงข้อดีของการนิเทศเป็นรายบุคคลว่า คือ 1) สามารถสนองความต้องการพิเศษของครูเป็นรายบุคคล 2) เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้นิเทศให้ความสนใจครูแต่ละคน 3) ถ้าสนองความต้องการของครูได้ ก็จะสามารถลดการต่อต้านของครูเกี่ยวกับการนิเทศแบบกลุ่มที่ไม่ประสบผลสำเร็จ 4) ถ้าการดำเนินการเป็นไปด้วยความเหมาะสม การนิเทศแบบรายบุคคลช่วยให้ครูกล้าที่จะบอกข้อบกพร่องของตนเอง และ 5) การนิเทศแบบรายบุคคลทำให้เกิดความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ความไว้วางใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมากกว่าการนิเทศแบบกลุ่ม

2) รูปแบบการนิเทศเป็นกลุ่ม เป็นรูปแบบที่ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน โอลิวา และ พอวล์ลาส (Oliva and Pawlas, 2001, p.59) ได้กล่าวถึงส่วนดีของการนิเทศแบบกลุ่ม ดังนี้ 1) ช่วยประหยัดเวลา และช่วยลดการเดินทางจากห้องเรียนหนึ่งไปยังอีกห้องเรียนหนึ่ง 2) เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) ช่วยให้ผู้นิเทศไม่เหนื่อยเกินไป เพราะไม่ต้องนิเทศซ้ำ ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์เรียนรู้ของครูแต่ละคน 4) กิจกรรมบางลักษณะจำเป็นต้องใช้กลุ่มในการตัดสินใจ เช่น เรื่องการนำเสนอหลักสูตร 5) กิจกรรมบางอย่างต้องการพลังความสามารถของคนมากกว่า 1 คน เช่น การประเมินความต้องการจำเป็นของหลักสูตรในระบบโรงเรียน 6) กิจกรรม

บางอย่างไม่สามารถจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หากเป็นการทำงานเพียงคนเดียว เช่น การฝึกอบรมโดยใช้พลวัตกลุ่ม

กระทรวงศึกษาธิการ (2539, น.9) ระบุว่า การนิเทศกลุ่มเป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษาแก่บุคคลตั้งแต่ 2 ขึ้นไป กิจกรรมที่ใช้บ่อยได้แก่ การประชุม การอบรม การศึกษานอกสถานที่ ซึ่งมีแนวปฏิบัติในการนิเทศ ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประชุมชัดเจน
2. มีการวางแผนการประชุมไว้อย่างรัดกุม โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน
3. ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามกำหนดที่วางไว้
4. ทำให้คนรู้สึกเป็นกันเอง ไม่มีพิธีรีตอง ส่งเสริมให้มีการแสดงความคิดเห็นเต็มที่
5. ข้อสรุปจากการประชุมจะต้องเป็นความเห็นร่วมกันของที่ประชุม
6. พยายามให้ที่ประชุมได้ลงมือดำเนินการหลังจากที่มีข้อตกลงกันโดยเร็วที่สุด
7. ติดตามดูว่าครูได้นำข้อตกลงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพียงใด
8. ช่วยให้ครูได้ศึกษาและปรับปรุงเทคนิคการทำงานร่วมกัน

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของการบริหารวิชาการ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการการดำเนินงานเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันนั้นล้วนมีปัจจัยต่างๆในการบริหารซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การโดยตรงฉะนั้นปัจจัยที่ได้รับการวางแผนมาเป็นอย่างดีแล้วจะเป็นเครื่องมือและเป็นยุทธศาสตร์อันสำคัญในการบริหารองค์การ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2549, น.132-135) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโดยประกอบด้วย

1. ด้านผู้บริหาร ได้แก่
 - 1.1 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
 - 1.3 การสร้างขวัญและกำลังใจ
 - 1.4 การนิเทศกำกับติดตามผล
 - 1.5 การจัดบุคลากรทางวิชาการ
 - 1.6 การดำเนินงานด้านระบบบริหารจัดการงานวิชาการ

2. ด้านครู ได้แก่ ความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้
 3. ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ได้แก่
 - 3.1 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่
 - 3.2 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 3.3 ความพร้อมด้านงบประมาณ
 - 3.4 บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ
 - 3.5 ขนาดของสถานศึกษา
 4. ด้านชุมชน
 - 4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - 4.2 ความพร้อมด้านสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
 - 4.3 สภาพสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ
- จุไรรัตน์ สุครุ่ง (2549, น.81) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

วิชาการในโรงเรียนประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน
 - 1.1 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่
 - 1.2 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์
 - 1.3 บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร
 - 2.1 ประสบการณ์และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน
 - 2.2 ความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 คุณลักษณะของผู้บริหาร
 - 2.4 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
 - 2.5 การจัดบุคลากรทางด้านวิชาการ
 - 2.6 การนิเทศติดตามผล
 - 2.7 การสร้างขวัญและกำลังใจ
3. ปัจจัยด้านครู
 - 3.1 วุฒิการศึกษา
 - 3.2 ประสบการณ์ในการสอน
 - 3.3 ทักษะติดต่อวิชาชีพครู
 - 3.4 การได้รับการอบรมความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอน

3.5 การจัดการเรียนการสอน

3.6 การใช้เวลาของครู

3.7 ความร่วมมือระหว่างครู

4. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง

4.1 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง

4.2 การสนับสนุนช่วยเหลือของสมาคมผู้ปกครองและครู

จุไรรัตน์ เอิบกมล (2546, น.29) ได้ศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกเป็น 4 ด้านคือ

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน
3. ปัจจัยด้านการเงิน
4. ปัจจัยด้านชุมชน

พัฒนา เล็งrieb (2550, น.77) ได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีหลักการของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาจำแนกได้เป็น 3 ปัจจัยหลักคือ

1. ปัจจัยด้านบุคลากร
 - 1.1 ด้านผู้บริหาร
 - 1.1.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
 - 1.1.2 ความสามารถในการบริหาร
 - 1.1.3 หน้าที่และความรับผิดชอบ
 - 1.1.4 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร
 - 1.2 ด้านครู
 - 1.2.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
 - 1.2.2 ความสามารถในการสอน
 - 1.2.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
 - 1.2.4 ขวัญและกำลังใจ
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมได้แก่
 - 2.1 สภาพที่ตั้งของสถานศึกษา
 - 2.2 ขนาดของสถานศึกษา
 - 2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง
3. ปัจจัยด้านกระบวนการได้แก่

3.1 กระบวนการบริหาร

3.2 กระบวนการเรียนการสอน

3.3 กระบวนการนิเทศ

สวัสดี พานกลาง (2550, น.35 - 55) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริงงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนครประกอบด้วย

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร
3. ความรู้ความสามารถของครู – อาจารย์
4. บรรยากาศในโรงเรียน
5. คุณภาพการสอนของครู
6. ความรู้ความสามารถของนักเรียน
7. ขนาดของโรงเรียน
8. ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้บริหารและครู

สมพงษ์ ร่มไทร (2547, น.43 - 58) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครสรุปได้ 4 ด้านดังนี้

1. ด้านผู้บริหาร
 - 1.1 ประสิทธิภาพในการบริหาร
 - 1.2 ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียน
 - 1.3 ความรู้เรื่องการบริหารงานวิชาการ
 - 1.4 คุณลักษณะของผู้บริหาร
 - 1.5 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
 - 1.6 การจัดบุคลากรทำงานวิชาการ
 - 1.7 การนิเทศติดตามผล
 - 1.8 การสร้างขวัญและกำลังใจ
 - 1.9 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครู
2. ด้านครูผู้สอน
 - 2.1 วุฒิการศึกษาและประสิทธิภาพในการสอน
 - 2.2 ทักษะคิดต่อวิชาชีพครู
 - 2.3 การได้รับการอบรม
 - 2.4 ความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอน

2.5 ความร่วมมือระหว่างครู

3. ด้านงบประมาณ

3.1 งบประมาณด้านอาคารสถานที่

3.2 งบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์

3.3 งบประมาณด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ

4. ด้านชุมชน

4.1 อาชีพและการศึกษา

4.2 สภาพเศรษฐกิจครอบครัว

4.3 การให้ความร่วมมือ

พระมหาดาน แคนสมบุตร (2549, น.57 - 60) ได้สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อประสิทธิผล

การบริหารงานวิชาการประกอบด้วย

1. ด้านสภาพทั่วไปของโรงเรียน

1.1 ความพร้อมของโรงเรียน

1.2 การกำหนดนโยบายการศึกษาของโรงเรียน

2. ด้านผู้บริหาร

2.1 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ

2.2 การอำนวยการปฏิบัติงานวิชาการ

2.3 การเป็นผู้นำในการบริหารงานวิชาการ

3. ด้านครูผู้สอน

3.1 การมีคุณลักษณะความเป็นครูสอนที่ดี

3.2 การพัฒนาศักยภาพครูให้ปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผล

4. ด้านชุมชน

4.1 การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการศึกษา

4.2 การให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและสถานศึกษาอื่น

5. ด้านทรัพยากร

5.1 การดำเนินการด้านเงินทุนและงบประมาณ

5.2 การดำเนินงานด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีการศึกษา

6. ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการ

นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.63-64) ได้สรุปปัจจัยการบริหารงานวิชาการ

ประกอบด้วย

1. ด้านผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 1.2 มีความคิดริเริ่ม
 - 1.3 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
 - 1.4 ผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง
 - 1.5 ส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอน
2. ด้านครูผู้สอน
 - 2.1 สอนตรงตามวิชาเอก
 - 2.2 จัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน
 - 2.3 จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.4 ใช้สื่อที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้
 - 2.5 จัดบรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้
 - 2.6 พัฒนาผู้เรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน
 - 2.7 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและสังคม
3. ด้านงบประมาณ
 - 3.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารสินทรัพย์ของสถานศึกษา
 - 3.2 มีการเบิกจ่ายเงินตามแผนปฏิบัติงาน
 - 3.3 มีการจัดหารายได้และผลประโยชน์เพื่อการจัดการศึกษา
4. ด้านผู้ปกครองชุมชน
 - 4.1 สนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน
 - 4.2 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน
 - 4.3 เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 4.4 ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
 - 4.5 มีเครือข่ายช่วยเหลือ สนับสนุนงานของสถานศึกษา

Chrispeels (Chrispeels. 1992, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2546, น.28-37) ได้ศึกษาผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลายคนแล้วพบว่านักวิชาการแต่ละคน ได้จัดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาบ้างคล้ายคลึงกันบ้างแตกต่างกันซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

Purkey และ Smith (Purkey and Smith. 1983, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ. 2546, น. 28-37) ได้จัดปัจจัยที่แสดงถึงความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างและกลุ่มเกี่ยวกับกระบวนการดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านโครงสร้างประกอบด้วย

- 1.1 มีการบริหารและภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจ
- 1.2 มีความมั่นคงในการปฏิบัติงานของครู
- 1.3 มีหลักสูตรที่ชัดเจนและจัดเป็นระบบ
- 1.4 มีการพัฒนาคณะครู
- 1.5 มีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครอง
- 1.6 มีการยอมรับจากนักเรียนอย่างกว้างขวาง
- 1.7 มีเวลาเพื่อการเรียนรู้สูงสุด
- 1.8 มีการสนับสนุนจากท้องถิ่น

2. ด้านกระบวนการประกอบด้วย

- 2.1 มีการวางแผนแบบมีส่วนร่วม
- 2.2 มีความสัมพันธ์แบบสถานศึกษา
- 2.3 มีสำนักชุมชน
- 2.4 มีจุดหมายที่ชัดเจน
- 2.5 มีระเบียบและวินัย
- 2.6 มีความคาดหวังร่วมกันสูง

Murphy, Hallinger และ Mesa (อ้างอิงใน Murphy, Hallinger and Mesa. 1985, วิโรจน์ สารรัตน์. 2546, น.28-37) ได้จัดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาไว้ 2 กลุ่มใหญ่คือ กลุ่มที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและกลุ่มที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยจำแนกกลุ่มเกี่ยวกับเทคโนโลยี ออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือกลุ่มเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรและการสอนและกลุ่มสนับสนุนหลักสูตรและการสอน ส่วนกลุ่มเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้น ได้จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือกลุ่มปทัสถานกลุ่ม โครงสร้างและกลุ่มกระบวนการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านเทคโนโลยี

- 1.1 การจัดหลักสูตรและการสอน
 - 1.1.1 มีหลักสูตรคู่ (ส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น)
 - 1.1.2 มีโอกาสในการเรียนรู้
 - 1.1.3 มีการสอนโดยตรง
- 1.2 การสนับสนุนหลักสูตรและการสอน
 - 1.2.1 มีการกิจทางวิชาการที่ชัดเจน
 - 1.2.2 มีภาวะผู้นำทางการสอน

- 1.2.3 มีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ
- 1.2.4 มีการพัฒนาคณะครู
- 2. ด้านสภาพแวดล้อม
 - 2.1 ปทัสถาน
 - 2.1.1 มีความคาดหวังร่วมกัน
 - 2.2 กระบวนการองค์การ
 - 2.2.1 มีกระบวนการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 โครงสร้าง
 - 2.3.1 มีโอกาสในการมีส่วนร่วม
 - 2.3.2 มีรางวัลและการยอมรับ
 - 2.3.3 มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบ
 - 2.3.4 มีการสนับสนุนระหว่างบ้านกับสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้นำแนวความคิด ชีระ รุญเจริญ (2549, น.132-135) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการเพื่อนำมาทาแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้โดยประกอบด้วย

1. ด้านผู้บริหารได้แก่
 - 1.1 ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ
 - 1.2 การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ
 - 1.3 การสร้างขวัญและกำลังใจ
 - 1.4 การนิเทศกำกับติดตามผล
 - 1.5 การจัดบุคลากรทางวิชาการ
 - 1.6 การดำเนินงานด้านระบบบริหารจัดการงานวิชาการ
2. ด้านครูได้แก่ความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้
3. ด้านสภาพทั่วไปของสถานศึกษาได้แก่
 - 3.1 ความพร้อมด้านอาคารสถานที่
 - 3.2 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 3.3 ความพร้อมด้านงบประมาณ
 - 3.4 บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ
 - 3.5 ขนาดของโรงเรียน
4. ด้านชุมชน

4.1 การมีส่วนร่วมของชุมชน

4.2 ความพร้อมด้านสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

4.3 สภาพสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัยจึงได้สรุปปัจจัยการบริหารงานวิชาการ โดยอ้างอิงจากแนวความคิดของ สมพงษ์ รมไทร (2547, น.43-58) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดพังงา โดยประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้บริหาร 2) ด้านครู 3) ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ 4) ด้านชุมชน

1. ด้านผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ความรู้ ความสามารถ ใช้ปัญญาชี้นำและเป็นต้นแบบที่ดีแก่ผู้อื่นหรือสังคม เพื่อปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ บรรลุตาม เป้าหมายและวัตถุประสงค์ ต่อบุคลากรและต่อตนเอง โดยอาศัยเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไปสู่ในทิศทางที่พึงประสงค์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ กว้างไกลในการบริหารงานวิชาการ สามารถคาดคะเนทิศทางของการศึกษา ทั้งในระยะสั้นและ ระยะยาวพร้อมทั้งวางแผนเพื่อแก้ปัญหาและผลักดันให้การบริหารสถานศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมาย ที่คาดหมายไว้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเพิ่มเติม ความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สนับสนุนการให้ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเหมาะสมกับการ เรียนรู้ และสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการพิจารณาความดีความชอบขึ้นขึ้น เงินเดือนในการปฏิบัติงานผู้บริหารมีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อพัฒนาการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนได้สอนตรงตามวิชาเอก นำความรู้ จากการพัฒนา ทางวิชาการมาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัดประสงค์ของ หลักสูตร จัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ วางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อ เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริม การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ หลากหลาย นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การทำ วิจัยในชั้นเรียน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดกระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม

จริยธรรมและคุณลักษณะ มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาคูรูในสถานศึกษานั้นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

3. ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หมายถึง อาคารสถานที่ มีอาคาร สถานที่ เพียงพอและเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ การดูแลสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี มีแผนการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอในการบริหารงานวิชาการ การวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม/คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ในการจัดหางบประมาณ

4. ด้านชุมชน หมายถึง สถานศึกษามีบุคลากรในชุมชนร่วมกันสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดีและเหมาะสมในสถานศึกษา มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของชุมชนมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ชุมชนสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลานผู้เรียน ได้ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมกันคัดเลือกและร่วมดำเนินการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีเครือข่ายความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา

5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

5.1 สภาพปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 (The Secondary Educational Service Area Office 14) มีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 27 โรงเรียน ครอบคลุม 3 จังหวัด คือ พังงา ภูเก็ต ระนอง ดังนี้ จังหวัดพังงา จำนวน 13 โรงเรียน จังหวัดภูเก็ต จำนวน 7 โรงเรียน จังหวัดระนอง จำนวน 7 โรงเรียน ที่ตั้งสำนักงาน 702 ถนนเพชรเกษม ตำบลท้ายช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82000 มีภารกิจหลักในการจัด ส่งเสริม สนับสนุน สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ในเขตบริการ 3 จังหวัด ประกอบด้วย พังงา ภูเก็ต และระนอง โดยได้ดำเนินโครงการกิจกรรม ดำเนินนโยบาย และกลยุทธ์

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพ การศึกษาให้ได้มาตรฐาน จัดตั้งสหวิทยาเขตกลุ่มโรงเรียนในสังกัดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การ บริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสิ้น 4 สห วิทยาเขต ดังนี้ สหวิทยาเขตพิงกัน สหวิทยาเขตสิมิลัน สหวิทยาเขตเทพกระษัตรี และสหวิทยาเขต รัตนรังสรรค์ โครงสร้างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ประกอบด้วย กลุ่มงาน ดังนี้ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงาน การเงินและสินทรัพย์ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศฯ กลุ่ม นโยบายและแผน กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มนิเทศติดตามและ ประเมินผลฯ

5.2 กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

5.2.1 พันธกิจ (Mission)

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ
- 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรบนพื้นฐานความเป็นไทย
- 3) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม และเสริมสร้างความ รับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

5.2.2 เป้าประสงค์ (Goal)

- 1) ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและ มาตรฐานระดับสากล
- 2) ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นฐานความเป็นไทย
- 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน และมี วัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
- 4) ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการ จัด การศึกษา
- 5) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา บริหารจัดการแบบมีส่วน ร่วม เน้นการกระจายอำนาจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา
- 6) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ใช้เทคโนโลยีและระบบ ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.3 กลยุทธ์ (strategy)

- 1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ผู้เรียนมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 2) พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม บนพื้นฐานความเป็นไทย และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 3) เพิ่มโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- 4) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ
- 5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

5.2.4 ด้านผู้เรียน

- 1) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3
- 2) ปลิกผังวินัย คุณธรรม จริยธรรม และอัตลักษณ์ของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ส่งเสริมทักษะ ความสามารถ ความถนัด เต็มตามศักยภาพ สู่ความเป็นเลิศ

5.2.5 ด้านข้าราชการครูและบุคลากร

- 1) พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย PLC , TEPE ONLINE, ICT
- 2) ส่งเสริมความเข้มแข็ง ศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3) ส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 4) ส่งเสริมขวัญ กำลังใจ และยกย่อง เชิดชูเกียรติ

5.2.6 ด้านการบริหารจัดการ

- 1) บริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้สหวิทยาเขตและเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด เป็นฐาน
- 2) ส่งเสริม พัฒนาระบบเทคโนโลยี และข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารการศึกษา
- 3) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) พัฒนามาตรฐานการศึกษา และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 5) ส่งเสริม พัฒนา การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา "น้ำดู น่าอยู่ น่าเรียน"
- 6) ยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ SCQA,OBECQA,TQA

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

นัตราภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทานสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครการวิจัย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทานสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามในสถานศึกษาจำนวน 8 โรงเรียนจำนวน 480 ฉบับผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านครูด้านสภาพทั่วไปของสถานศึกษาด้านชุมชนและด้านผู้บริหารตามลำดับ 2) ประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนการพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนการพัฒนาหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและการผลิตสื่อการใช้การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการเรียงลำดับตามความสำคัญได้แก่สภาพสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการความรู้ความสามารถในเรื่องหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูการมีส่วนร่วมของชุมชนความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการและการดำเนินการนิเทศกำกับติดตามผล

พัฒนา เส็งเรียบ (2550, น.89-93) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยในการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 2) ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 436 คน กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่

ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการทุกปัจจัย

ชวลีรุ่ง พานิช (2552, น.179-180) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 จำนวน 198 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและด้านความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการตามลำดับ

นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.95-107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอสวี จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 2) ศึกษาปัจจัยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 3) ปัจจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน ข้าราชการครู จำนวน 399 คน รวมทั้งสิ้น 440 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการทุกปัจจัย

เชมมสร โข่งสร (2556, น.95-107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 2) ศึกษาระดับของปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการบริหารงานงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 3) ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการกับการบริหารวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 4) สร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ บุคลากรของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จำนวน 578 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

อิสลาม อาเก็ม (2557, น.88-98) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล 41 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล 3) ศึกษาตัวแปรพยากรณ์ที่ใช้ในการทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล 4) สร้างสมการพยากรณ์ทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดสตูล ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งหมด 583 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 32 คน และครู 551 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ค่าระดับ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุก ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ธวัช กรุดมณี (2550, น.69) ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพขององค์กร ของโรงเรียนที่บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากความสามารถในการผลิต ความมีประสิทธิภาพ การรักษาสภาพองค์กร และความพึงพอใจต่อองค์กร นอกจากนี้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2551, น.82-84) ได้ให้ข้อคิดเห็นเป็นแนวทางในการประเมินประสิทธิผล ของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพราะในปัจจุบันการจัดการศึกษา ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงคุณภาพเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องมองการบริหารจัดการเป็นระบบเปิด ที่ผูกพันเกี่ยวเนื่องกันทั้งภายในองค์กรและสถานการณ์จากนอกองค์กร ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนั้นการประเมินประสิทธิผลจึงควรประเมินส่วนต่าง ๆ และตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้ 1) ส่วนของสิ่งป้อนเข้า ได้แก่บุคลากรทั้งฝ่ายบริหารฝ่าย

ปฏิบัติการและฝ่ายสนับสนุนงบประมาณ ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการระดับนโยบายทั้งส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา รวมทั้งข้อกำหนดระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร 2) ส่วนของกระบวนการเปลี่ยนสภาพ ได้แก่โครงสร้างขององค์กรวัฒนธรรมองค์กรแรงจูงใจ ภาวะผู้นำการตัดสินใจการสื่อสาร การบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตรการพัฒนาเทคนิคการสอน และบรรยากาศ การบริหาร 3) ส่วนของ ผลผลิตของการบริหารจัดการ คือ เป้าหมายการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน ผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ความเจริญงอกงามของนักเรียนในด้านต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน เจตคติของนักเรียนที่มีต่อสถานศึกษาและความพึงพอใจของผู้ได้รับประโยชน์จากการจัดการศึกษา เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บังคับบัญชา ครูผู้สอน นักเรียน เป็นต้น

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

กูธฮาร์ด (Goodhart, 2009, p.85) ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านวิชาการ ความสำเร็จในโรงเรียน และประสิทธิภาพของรางวัล ผลการวิจัยที่พบสรุปได้ดังนี้ ความเป็นผู้นำในการจัดการองค์การของผู้บริหารโรงเรียนควรมีคุณธรรม จริยธรรมของครู ที่ปฏิบัติการสอน และความสามัคคีของบุคลากรในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความมี ประสิทธิภาพด้านวิชาการของโรงเรียนและส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

เอจ (Aghte, 2002, p.3077) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ครูใหญ่และครูในงานวิชาการผลงานวิจัยพบว่าครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไปควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากยิ่งขึ้นครูใหญ่และครูมีความคิดเห็นว่าการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรใน โรงเรียนนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานและมีการทำงานเป็นคณะมากยิ่งขึ้น

เมคาที (Mecathy, 2001, p.701) ได้ศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารหัวหน้าหมวดวิชาและครูพบว่าผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกับกลุ่มครูเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและความรับผิดชอบในการตัดสินใจของ คณะกรรมการทุกกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้บริหาร โรงเรียนควรจะมีบทบาทในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

สปิริโต (Spirito, 2003, p.3986) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมของครูใหญ่ในฐานะผู้บริหารทางวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียนได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่าการพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

ลิว (Liu, 2004, p.961) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารทางวิชาการของครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยการใช้เครื่องมือ Instructional Leadership Behavior Questionnaire (ILBQ) ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมผู้บริหารทางวิชาการมีความสัมพันธ์สูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศสรุปได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการนั้นผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผสมผสานปัจจัยต่างๆเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการให้เป็นรูปธรรมเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานและเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติและเมื่อพิจารณาความสำเร็จของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาแล้วพบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการที่สำคัญๆ คือ

- 1) ด้านผู้บริหาร
- 2) ด้านครู
- 3) ด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปของสถานศึกษา
- 4) ด้านชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 14 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการมีลำดับขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 โรงเรียน ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น จำนวน 541 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 229 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan), 1970 : 608) นำกลุ่มตัวอย่างไปเทียบสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ใช้การสุ่มแบ่งชั้น โดยให้แต่ละโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามแบบประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้าง เครื่องมือขึ้นมาจากงานวิจัยและแนวคิด แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ ประสบการณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานต่อขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Liker's Rating Scale) เป็นแบบเลือกตอบ ทั้ง 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ค่าน้ำหนักดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการมาก
- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Liker's Rating Scale) เป็นแบบเลือกตอบ ทั้ง 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ค่าน้ำหนักดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อย
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมาก
- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย หลักการทฤษฎีและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายงานวิชาการและปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นพื้นฐานการสร้างเครื่องมือ

2.2.2 สรุปแนวคิด ขอบเขตของการศึกษา และวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวความคิด

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องรับข้อเสนอแนะและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเนื้อหา (content validity) และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของข้อคำถามในแต่ละข้อ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถาม (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540, น.117) โดยกำหนดคะแนนจากการพิจารณาดังนี้

- +1 เมื่อเห็นว่าข้อความคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา
- 1 เมื่อไม่เห็นด้วยกับข้อความคำถามตรงกับขอบข่ายในประเด็นหลักของเนื้อหา

จากนั้นพิจารณาผลการวิเคราะห์หาความตรง (Content Reliability) ของเนื้อหาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ โดยหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence, IOC) ข้อคำถามใดที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถึง 1.0 แสดงว่าแบบวัดนั้นมีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์ จากการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามขอบข่ายงานบริหารงานวิชาการทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.66-1.00

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540, น.125) ได้ค่า Cronbach's Alfa ของแบบสอบถามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้งฉบับ เท่ากับ 0.913 และของแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.903

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการเสนอแนะแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระนำมาปรับปรุงแก้ไขตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องอีกครั้ง แล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวพร้อมตอบแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมทั้งรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามทั้งหมด 229 ฉบับ ได้รับคืนกลับมาโดยเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.50 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ยขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยการเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) นำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด 2545, น.109-110)

สำหรับทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาโดย ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นลบ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Coefficient) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
เพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอน ฝั่งแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และ
ประสบการณ์ในการสอน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	89	40.27
1.2 หญิง	132	59.73
รวม	221	100.00
2. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	166	75.11
ปริญญาโท	50	22.62
ปริญญาเอก	5	2.27
รวม	221	100.00
3. อายุ		
3.1 น้อยกว่า 30 ปี	58	26.24
3.2 30 – 39 ปี	78	35.29
3.3 40 – 49 ปี	48	21.73
3.4 50 ปีขึ้นไป	37	16.74
รวม	221	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. ประสบการณ์ทำงาน		
4.1 1 – 5 ปี	65	29.42
4.2 6 - 10 ปี	70	31.68
4.3 11 – 15 ปี	29	13.12
4.4 16 – 20 ปี	28	12.66
4.5 21 ปี ขึ้นไป	29	13.12
รวม	221	100.00
5. ขนาดของสถานศึกษา		
5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก	43	19.46
5.2 สถานศึกษาขนาดกลาง	72	32.58
5.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่	106	47.96
รวม	221	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 59.73 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.11 อายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.29 ประสบการณ์ในการสอน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.68 และขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.96

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

จากการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 เป็นรายด้านและรายข้อ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 – 4.7

ตารางที่ 4.2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 14 จำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ	ระดับการคิดเห็น (n=221)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.70	0.30	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.56	0.42	มากที่สุด
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา	4.28	0.55	มาก
4. การวัดผลและการประเมินผล	4.75	0.31	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.50	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.56	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมและราย
ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.33) เรียงตามลำดับ ดังนี้ การวัดผลและการ
ประเมินผล ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.31) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.30)
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.42) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57)
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 4.3 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับการคิดเห็น		แปลผล
	(n=221)		
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมชุมชนท้องถิ่น	4.90	0.31	มากที่สุด
2. การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนเป็นอย่างดี	4.83	0.38	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก	4.52	0.50	มากที่สุด
5. สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.67	0.47	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.73	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.31) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.4 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้	ระดับการคิดเห็น		แปลผล
	(n=221)		
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหา สาระ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ชี้แนะผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ	4.83	0.38	มากที่สุด
2. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย	4.73	0.44	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างดี	4.47	0.67	มาก
4. สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา	4.64	0.48	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.43	0.67	มาก
6. สถานศึกษามีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์	4.48	0.72	มาก
7. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.38	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระและมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ชี้แนะผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.38) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 4.5 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	ระดับการคิดเห็น (n=221)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน	4.51	0.56	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.47	0.57	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ	4.30	0.59	มาก
4. สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ตลอดเวลา	4.04	0.75	มาก
5. สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.08	0.82	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 4.6 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการวัดผลและการประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการวัดผลและการประเมินผล	ระดับการคิดเห็น		แปลผล
	(n=221)		
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษาจัดทำคู่มือ เกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร	4.86	0.34	มากที่สุด
2. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.70	0.46	มากที่สุด
3. สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลและการประเมินผลให้หลากหลาย	4.70	0.46	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้มีการวัดผลประเมินผลที่เน้นการประเมินสอดคล้องตามสภาพจริง	4.80	0.40	มากที่สุด
5. สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน	4.67	0.47	มากที่สุด
6. สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	4.74	0.44	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.75	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดทำคู่มือเกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.65) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47)

ตารางที่ 4.7 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ

ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	ระดับการคิดเห็น		แปลผล
	(n=221)		
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา	4.71	0.46	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย	4.60	0.56	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์นิเทศร่วมกับสถานศึกษาอื่น	4.54	0.49	มากที่สุด
4. สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา	4.26	0.63	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.44	0.62	มาก
6. สถานศึกษาพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา	4.44	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.50	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.46) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.57)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด
พังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 เป็นรายด้านและรายข้อ ปรากฏผล
ดังตารางที่ 4.8 – 4.12

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จำแนกเป็นรายด้าน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	ระดับการคิดเห็น (n=221)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร	4.46	0.37	มาก
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน	4.55	0.34	มากที่สุด
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.32	0.46	มาก
4. ปัจจัยด้านชุมชน	4.38	0.45	มาก
รวมเฉลี่ย	4.43	0.35	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามี
ปฏิบัติงาน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.34) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (\bar{X}
= 4.46, S.D. = 0.37) ปัจจัยด้านชุมชน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.45) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของ
สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.46)

ตารางที่ 4.9 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านผู้บริหาร จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านผู้บริหาร	ระดับการคิดเห็น (n=221)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.59	0.56	มากที่สุด
2. ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลใน การบริหารวิชาการ	4.53	0.50	มากที่สุด
3. ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงาน วิชาการ	4.43	0.56	มาก
4. ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูเพิ่มพูนความรู้ทักษะและ ประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง	4.48	0.56	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	4.23	0.72	มาก
6. ผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือ สัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	4.70	0.46	มากที่สุด
7. ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อพัฒนาการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	4.22	0.75	มาก
8. ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีระบบ	4.54	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.46	0.37	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า 4
ข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.46) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบ
และเสียสละเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 4.10 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านครูผู้สอน
จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านครูผู้สอน	ระดับการคิดเห็น		แปลผล
	(n=221)		
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูผู้สอนสอนตรงตามวิชาเอก	4.67	0.47	มากที่สุด
2. ครูผู้สอนนำความรู้ จากการพัฒนาทางวิชาการมา พัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา และจัดประสงค์ของหลักสูตร	4.81	0.40	มากที่สุด
3. ครูผู้สอนจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของ ผู้เรียน	4.56	0.50	มากที่สุด
4. ครูผู้สอนวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.60	0.49	มากที่สุด
5. ครูผู้สอนใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนอย่าง มีประสิทธิภาพ	4.33	0.59	มาก
6. ครูผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ ได้เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	4.51	0.62	มากที่สุด
7. ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.37	0.71	มาก
8. ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ	4.57	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.55	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอนนำความรู้ จากการพัฒนาทางวิชาการมาพัฒนาการจัด
กระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัดประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40)
และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$, S.D.
= 0.71)

ตารางที่ 4.11 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านสภาพแวดล้อมของ
สถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	ระดับการคิดเห็น		แปลผล
	(n=221)		
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีอาคาร สถานที่เพียงพอและเหมาะสมใน การบริหารงานวิชาการ	4.53	0.50	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีแผนการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้อยู่ใน สภาพที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ	4.31	0.58	มาก
3. สถานศึกษามีการวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.28	0.52	มาก
4. สถานศึกษามีวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการ ศึกษา เพียงพอในการบริหารงานวิชาการ	4.38	0.60	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม / คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่มความ สะดวกในการใช้งานของครู	4.18	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.46) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีอาคาร สถานที่เพียงพอและ
เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
สถานศึกษามีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม / คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่ม
ความสะดวกในการใช้งานของครู ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.74)

ตารางที่ 4.12 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพังงา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านชุมชน จำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านชุมชน	ระดับการคิดเห็น (n=221)		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. สถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.70	0.58	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีบุคลากรร่วมกันสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดีและเหมาะสมในสถานศึกษา	4.56	0.59	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของชุมชนมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการบริหารงานวิชาการ	4.40	0.61	มาก
4. สถานศึกษาส่งเสริมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม	4.40	0.55	มาก
5. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	4.41	0.61	มาก
6. ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	4.34	0.79	มาก
7. ผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา	4.18	0.73	มาก
8. สภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย	4.08	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาด้านชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.58) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.68)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

	ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1)	ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2)	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_3)	ปัจจัยด้านชุมชน (X_4)	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ (x)	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (y1)	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (y2)	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา (y3)	ด้านการวัดผลและการประเมินผล (y4)	ด้านการนิเทศการศึกษา (y5)	การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (y)
(X_1)	1	.707**	.647**	.712**	.881**	.399**	.620**	.632**	.410**	.737**	.705**
(X_2)		1	.496**	.652**	.803**	.149**	.527**	.536**	.418**	.628**	.722**
(X_3)			1	.706**	.850**	.399**	.761**	.527**	.583**	.672**	.577**
(X_4)				1	.902**	.471**	.836**	.803**	.521**	.611**	.819**
(x)					1	.426**	.813**	.730**	.571**	.767**	.829**
(Y_1)						1	.597**	.493**	.487**	.353**	.681**
(Y_2)							1	.697**	.615**	.637**	.873**
(Y_3)								1	.711**	.615**	.891**
(Y_4)									1	.594**	.822**
(Y_5)										1	.796**
(Y)											1

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการรวมทุกปัจจัยและปัจจัยแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) มีความสัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษา ($r=0.737$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r=0.399$)

ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) มีความสัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษา ($r=0.628$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r=0.149$)

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_3) มีความสัมพันธ์กับ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($r=0.761$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r=0.399$)

ปัจจัยด้านชุมชน (X_4) มีความสัมพันธ์กับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($r=0.836$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r=0.399$)

รวมเฉลี่ยทุกปัจจัย มีความสัมพันธ์กับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($r=0.813$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r=0.813$)

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแต่ละปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ (X)	การบริหารงานวิชาการ (Y)
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1)	0.705
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2)	0.722
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_3)	0.577
4. ปัจจัยด้านชุมชน (X_4)	0.819
รวมเฉลี่ย	0.829

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.14 พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (X_3) และปัจจัยด้านชุมชน (X_4) มีความสัมพันธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์มาตรฐาน (β) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการประมาณสัมประสิทธิ์ของการถดถอย (S.E.) และการทดสอบค่า t สำคัญด้วยค่าคงที่ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

ตัวแปร	B	β	SE.B	t	p
Constant	1.482	0.164	-	9.014	0.000
1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1)	0.001	0.073	0.001	0.018	0.006
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2)	0.183	0.061	0.188	2.995	0.003
4. ปัจจัยด้านชุมชน (X_4)	0.226	0.069	0.308	3.262	0.001
ค่าคงที่	0.660	0.149	0.704	4.441	0.000
$R=.852$ $R^2=.727$ $R^2_{adj}=.721$ $F=143.477$ $P=0.00$					

** p < 0.01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ปัจจัยที่สามารถอธิบายหรือพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X_1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) และ ปัจจัยด้านชุมชน (X_4) โดยเขียนเป็นสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ (B)

$$Y' = 0.660 + 0.001 X_1 + 0.183 X_2 + 0.226 X_4$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

$$Z'_y = 0.073 Z_{x1} + 0.069 Z_{x4} + 0.061 Z_{x2}$$

เมื่อเรียงลำดับของการส่งผลจากมากไปหาน้อยของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ได้ดังนี้ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ($\beta=0.073$) ปัจจัยด้านชุมชน ($\beta=0.069$) และปัจจัยด้านครูผู้สอน ($\beta=0.061$)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

1.2.2 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

1.2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 โรงเรียน ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น จำนวน 541 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 โรงเรียน ครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น 229 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan), 1970 : 608) นำกลุ่มตัวอย่างไปเทียบ

สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน ใช้การสุ่มแบ่งชั้น โดยให้แต่ละโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อายุ และประสบการณ์ทำงาน จากการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามขอบข่ายงานบริหารงานวิชาการ ทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.66-1.00

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Liker's Rating Scale) มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.913

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Liker's Rating Scale) มีค่าความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.903

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวพร้อมตอบแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง รวมทั้งรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามทั้งหมด 229 ฉบับ ได้รับคืนกลับมาโดยเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.50 ของแบบสอบถามทั้งหมด

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Regression Coefficient) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร ด้านชุมชน และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

1) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ปัจจัยด้านครูผู้สอน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนนำความรู้จากการพัฒนาทางวิชาการมาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัดประสงค์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารได้รับการอบรม ศึกษา ศึกษาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารมีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ปัจจัยด้านชุมชน ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า สถานศึกษาการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า สถานศึกษามีอาคาร สถานที่เพียงพอและเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษามีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.2 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลและการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนในรายด้านปรากฏผลดังนี้

1) ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า สถานศึกษาจัดทำคู่มือ เกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมชุมชนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหา สาระ

และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยืดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้การได้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

1.3.4 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร และด้านชุมชน ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการการพยากรณ์ ได้ในรูประสมการดิบ และสมการรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ (B)

$$Y' = 0.660 + 0.001 X_1 + 0.183 X_2 + 0.226 X_4$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

$$Z'_y = 0.073 Z_{x1} + 0.069 Z_{x4} + 0.061 Z_{x2}$$

2. อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ผู้วิจัยมีประเด็นที่ควรนำมา อภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 พบว่าด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนได้นำความรู้ ความสามารถ และทักษะ จากการอบรม พัฒนาทางวิชาการมาพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัด ประสงค์ของหลักสูตร ประกอบกับครูผู้สอนที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ามาในสถานศึกษาได้สอน ตรงตามวิชาเอก ที่ได้สำเร็จการศึกษาเฉพาะทางมานั้นทำให้ครูมีความรู้ความสามารถใน จัด กระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะสามารถวางแผนการจัด กระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน นอกจากนี้สภาพสังคมปัจจุบันครูผู้สอน จำเป็นต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ ได้เหมาะสมในการจัดการกระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนและใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมีการจัดบรรยากาศ ในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.95-107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 พบว่าด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมใน เรื่องการเปลี่ยนแปลงตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เพื่อต้องการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพ ทางด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการ บริหารงานวิชาการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารวิชาการผู้บริหารมีการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีระบบ มีการส่งเสริมครูเพิ่มพูนความรู้ทักษะและ ประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การส่งเสริมให้ครูเข้ารับ

การอบรม ประชุม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อสร้างประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นงนภัส ปานสมุทร (2556, น.95-107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.3 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 พบว่า ด้านชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ชุมชนสามารถตรวจสอบได้ สถานศึกษาและชุมชนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ในลักษณะที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน บุคลากรครู ผู้ปกครอง และนักเรียนร่วมกันสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดี และเหมาะสมในสถานศึกษา มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของชุมชนมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง ชุมชนต้องการสถานศึกษาในการผลิตนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาส่งเสริมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม สถานศึกษาต้องการนักเรียนให้เข้ามาเรียน ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องการให้ชุมชนเอื้ออำนวยความสะดวกและร่วมมือในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา นอกจากนี้ สภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อิลฮาม อาเก็ม (2557, น.88-89) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล 41 ผลการศึกษาพบว่า ด้านชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2.4 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลนั้น สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาต้องมีอาคาร สถานที่เพียงพอและเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน สถานศึกษามีวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอในการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีแผนการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีการวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา คอยสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ สถานศึกษามีการจัดระบบบริการเบิก-ยืม / คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งานของครู

ที่สำคัญในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เขมมสร โข่งสร (2556, น.95-107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้ง 4 ด้าน คือด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.5 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาจัดทำคู่มือ เกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร มีการส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้มีการวัดผลประเมินผลที่เน้นการประเมินสอดคล้องตามสภาพจริง สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลให้หลากหลาย และนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับกับการศึกษาของ ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550, น.103-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก

2.6 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมชุมชนท้องถิ่น มีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาที่ได้รับความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนเป็นอย่างดี ส่งเสริมครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ช่วยกันปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก และที่สำคัญการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ต้องมีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุง แก้ไข ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ (2546, น.67-

69) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถทำได้ง่ายและสอดคล้องกับบริบทต่างๆ ภายในสถานศึกษา คือ ชั้นเตรียม ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการสอน และการพัฒนาหลักสูตรให้แก่คณะครูก่อน ทำให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการและเห็นแนวทางในการดำเนินการร่วมกัน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์งบประมาณที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชติ ศรีเพ็ชร (2552, น.122-134) ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการการปฐมวัย ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.7 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหา สาระ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เพราะครูผู้สอนมีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้ อย่างดี ทั้งนี้ครูผู้สอนยังจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ นัทรารักษ์ สถาปิตานนท์ (2550, น.103-112) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

2.8 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ การวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในสถานศึกษา กำหนดให้มีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย อย่างเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีการศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์นิเทศร่วมกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อการส่งต่อประสบการณ์ที่ดีร่วมกัน มีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และ พัฒนาการกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัฒนา เส็งเรียบ (2550, น.90) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ผล

การศึกษาพบว่า ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน ในด้านการนิเทศทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2.9 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครูมีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกจากนี้สถานศึกษายังมีเจ้าหน้าที่ดูแล บำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้การได้ตลอดเวลาฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์ (2550, น.109) ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก และ อัญชลี ศรีเพ็ชร (2552, น.122-134) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัย ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.10 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการบริการงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ปัจจัยทุกด้าน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร ด้านชุมชน และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ทั้งครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ชุมชน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในทุกด้าน ทั้งการวัดผลและการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเช่นกัน ส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่างๆ ขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จึงเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ โดยมีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ ส่วนปัจจัยที่มีผลความสำคัญรองลงมาคือปัจจัยด้าน

ครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดพังงา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นงนภัส ปานสมุทร (2556, น. 95-107) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการบริหารงาน วิชาการที่สามารถพยากรณ์ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้มากที่สุด คือ ด้านผู้บริหาร

2.11 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริการงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 เรียงตามลำดับดังนี้ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านชุมชน ส่งผลต่อการบริการงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบที่สำคัญของสถานศึกษา ประกอบด้วยครู ผู้บริหาร และชุมชน ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้สำเร็จ สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกด้านสามารถทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้ ส่งผลให้การบริหารงาน วิชาการประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา เขมมสร โข่งสร (2557) ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 พบว่าตัวแปรที่สามารถทำนาย การบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านผู้บริหาร ด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชน และด้านการจัดการงบประมาณ สอดคล้องกับผลการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้เพื่อ การศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดพังงา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำ ผลการศึกษาขอขยายการบริหารงานวิชาการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ไปใช้ พัฒนาการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดพังงา ด้านชุมชน
 มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าปัจจัยด้านครู สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

- 1) สถานศึกษาควรศึกษาสภาพสังคมของสถานศึกษา และสำรวจ รอบบริเวณชุมชนที่มีแหล่งเรียนรู้ และปราชญ์ชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงแหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายเพื่อเก็บเป็นฐานข้อมูลในการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน
- 2) ผู้ปกครองควรที่จะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา โดยผ่านทาง การดูแลบุตรหลานให้มีความพร้อมตลอดการศึกษาเล่าเรียน
- 3) ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 จังหวัดพังงา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีระดับความคิดเห็นต่ำที่สุด สถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

- 1) สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา ควรจัดอบรมครูในการสร้างสื่อ เทคโนโลยี ใช้สื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อใช้จัดการเรียนการสอน ศึกษาการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบของการอบรมด้านเทคโนโลยีที่มีความสำคัญในการสร้างสื่อการสอนผ่านเว็บ ศึกษาการพัฒนาและฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสอน เพื่อนำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ฝึกอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยีให้ถูกต้อง
- 2) สถานศึกษาควรมีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้สื่อ ติดตาม กำกับ ดูแลการใช้สื่อการสอน สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
- 3) สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ จัดตั้งงบประมาณในการจัดซื้อ จัดจ้างสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

3.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการนิเทศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

3.2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: พลการพิมพ์.
- กรทิพย์ ศกุนตานุกฤษ. (2554). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- กุลฑารี พิภูลเกม. (2551). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- เขมสร โข่งสร. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ฉัตรภรณ์ สถาปิตานนท์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับรางวัลพระราชทาน สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- เฉลิมพล มุมาลี. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในระบบทวิภาคีสถาบันการอาชีวศึกษาภาค ตะวันออก 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา
- ชวลี รุ่งพานิช. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.

- ทรงยศ แก้วมงคล. (2549). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (คุษณินพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2550). *ทักษะผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: ดวงกระมลสมัย.
- ชวีช กรุดมณี. (2550). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. กรุงเทพฯ: วี อินเทอร์เน็ตพริ้นท์.
- ธีรต์มภ์ พลบุรี. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏอุดรธานี
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและการบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นงนภัส ปานสมุทร. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมพร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นราลักษณ์ ชันธรุจี. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น อุดรธานี เลย และหนองคาย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชเลย, เลย.
- นารี อาแว. (2545). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของหัวหน้าภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน*. (ปริญญาานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นุสรณ์จิต ธรรมศิริ. (2547). *การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์*. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, ประจวบคีรีขันธ์.

- บุญส่ง พุทธรักษ์พงศ์. (2545). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ปภาณีย์ ดอกดวง. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน
กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา แก่ง โนนกาเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชธานี, อุตรธานี.
- ปัญญา แจ่มกั้งवाल. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการบริหารงานวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, กรุงเทพฯ.
- ผกา สามารถ. (2547). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการยุคปฏิรูปการศึกษาใน โรงเรียน
ประถมศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานีเขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พรนภา บุราณรัมย์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พระมหาอภิสิทธิ์ จักรแก้ว. (2553). การศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พัฒนะ เล็งเรียบ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการใน โรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาใน
ระดับ บัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2552). หลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี.

- เยาวเรศ นุชบงก์. (2553). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลด้านการจัดการของโรงเรียนเอกชน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2551). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: นามมีบุคส์พับลิชั่น.*
- ราตรี สอนดี. (2559). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณราช. (2544). *แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพองค์การประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. หน่วยที่ 9-12 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- รุจิร ภู่อาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา กรุงเทพฯ: บั๊คพอยส์.*
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). *การบริหารหลักสูตรทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและวิเคราะห์องค์การทางการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สหายบลิ๊ก.*
- วิลาวลัย อุ่न्नันกาศ. (2556). *แนวทางการพัฒนาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนขยาย โอกาส ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.*
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2548). *การวิเคราะห์งานวิจัยทางการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- ศันสนีย์ เครือชะเอม. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- ศิริณี มะแอ. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- สมเกียรติ มาลา. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.*

- สมจิตร อุดม. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในภาคใต้*. (ปริญญาานิพนธ์การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมพงษ์ รมไทร. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏธนบุรี, ปทุมธานี.
- สมภพ โรจนพันธ์. (2554). *การบริหารสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: เพชรประกาย.
- สวัสดิ์ พานกลาง. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บุ๊คพอยท์.
- สุปัญญา หาแก้ว. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อนุชา อินทร์มั่ง. (2551). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- อิสลาม อาเก็ม. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.
- Bellok, A. A., & Herbert, M. K. (1977). *Curriculum and evaluation*. Berkeley: American Education Association.
- Blase, J., & Blase, J. (2004). *Handbook of Instructional Leadership*. 2nd ed. Thousand Oaks, California: Corwin Press.
- Brophy, G. M. (2006). A study of the process used by academic affairs administrators at participating institutions of higher education to select instructional technology tools faculty use in instruction in undergraduate classes.” Dissertation Abstract International, 24(2), 171-A.

- Chrispeels, J. & Ann, H. (1990). A Study of Factor Contributing to Achieving and Sustaining School Effective in Elementary School.” Doctor of Education Dissertation, University of San Diego
- Fayol, H. (1916). *Administration industrie general*. Paris: Bulletin de la societe de l’Industrie Minerale.
- Glodhammer, R. (1980). *Clinical supervision: Special methods for the supervision of teacher*. 2nd ed. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Heneveld, W. (1994). Planning and monitoring the quality of primary education in subsaharan Africa. Washington DC: World Bank, Human Resources and Poverty. Division.
- Hoy, Wayne K. & Miskel, Cecil G. (1991). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. 4th ed. Singapore: McGraw – Hill.
- Hoy K. Wayne and Miskel, Cecil G. (2001). *Education Administration: Theory, Research and Practice*. 3rd ed. New York: Mc Graw Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*” 30(3), pp. 607-610.
- Murphy, J. & Datnow, A. (2003). *Leadership Lessons from Comprehensive School Reforms*. California: Corwin.
- Portin, B. S. (2001). Explorations in Principal Leadership Across an Array of School types. Paper presented at the Annual Meeting of the University Council for Educational Administration. Cincinnati, Ohio.
- Teddlie, Charles and Reynolds, D. (2000). *The international Handbook of School Effectiveness Research*. New York: Falmer Press.
- Weber, G. (1996). *School Leadership and Complexity Theory*. New York: Routledge Falmer.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistic: An introductory analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเครื่องมือ

1. นายเลิศไชย ไกร ภิรมย์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนานุกูล” เลขที่ 28/1 หมู่ที่ 3 ตำบลย่านยาว อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา 82190
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ค.ม.)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดภูเก็ต
 วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

2. นายประกาศ การขยัน

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนกะปงพิทยาคม เลขที่ 14 หมู่ที่ 1 ตำบลเหมาะ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา 82170
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (ค.ม.)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
 วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

3. นายเฉลิม จันทร์พงษ์

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนกระบือชัยพัฒนาพิทยาคม เลขที่ 6 หมู่ที่ 1 ตำบลกระบือชัย อำเภอคูระบุรี จังหวัดพังงา 90140
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา (กษ.ม.)
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จังหวัดภูเก็ต
 วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข
หนังสือเก็บข้อมูล

14 หมู่ที่ 1 ตำบลเหมาะ

อำเภอกะปง

จังหวัดพังงา 82170

10 เมษายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาศึกษาศาสตร์ (ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

ข้าพเจ้า นางสาวปารณี เพชรสีช่วง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มีความประสงค์ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเพื่อ ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2559 จำนวน 13 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน โรงเรียนสตรีพังงา โรงเรียนเกาะยาววิทยา โรงเรียนกะปงพิทยาศาสตร์ โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา โรงเรียนตะกั่วทุ่งงานทวิวิทยาคม โรงเรียนคลองเคียนรัฐราษฎร์รังสรรค์ โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนาอนุกุล” โรงเรียนตะกั่วป่าศิริเขต โรงเรียนคุระบุรีชัยพัฒนาพิทยาคม โรงเรียนทับปุดวิทยา โรงเรียนท้ายเหมืองวิทยา และโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดลงนามในหนังสือขอเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาท้ายนี้ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ปารณี เพชรสีช่วง

(นางสาวปารณี เพชรสีช่วง)

โทรศัพท์ 085-4762503

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาศึกษาศาสตร์
เพื่อโปรดลงนามในหนังสือที่แนบมาท้ายนี้

(รศ.ดร.สุทธีวรรณ ดันตังจนาวงศ์)

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ 0522

สาขาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

เมษายน 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ประธานกรรมการประจำสาขาศึกษาศาสตร์

ด้วย นางสาวปรณี เพชรสีช่วง นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 14

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2559
จำนวน 13 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน โรงเรียนสตรีพังงา โรงเรียนเกาะยาววิทยา
โรงเรียนกะปงพิทยาคม โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา โรงเรียนตะกั่วทุ่งงานทวิวิทยาคม โรงเรียนคลอง
เคียนรัฐราษฎร์รังสรรค์ โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนานุกูล” โรงเรียนตะกั่วป่าศิริเขต โรงเรียนคุระบุรีชัย
พัฒนาพิทยาคม โรงเรียนทับปุดวิทยา โรงเรียนท้ายเหมืองวิทยา และโรงเรียนทุ่งมะพร้าววิทยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวัง
เป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาศึกษาศาสตร์

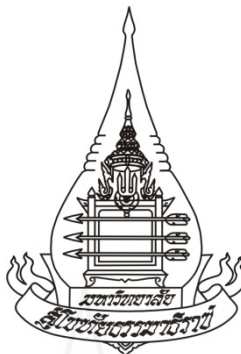
ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2504 8505

โทรสาร. 0 2503 3566 7

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอให้ท่านพิจารณาตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง
3. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่าน โปรดตอบคำถามให้ตรงกับระดับการปฏิบัติหรือสภาพที่เป็นจริง เพื่อผลในการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ต่อไป

นางสาวปารณี เพชรสีช่วง

นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษาสูงสุด

 ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

3. อายุ

 น้อยกว่า 30 ปี 30 – 39 ปี 40 – 49 ปี 50 ปีขึ้นไป

4. ประสบการณ์ทำงาน

 1 – 5 ปี 6 - 10 ปี 11 – 15 ปี 16 – 20 ปี 21 ปี ขึ้นไป

5. ขนาดของสถานศึกษา

 สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน) สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 301-500 คน) สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 501-1,500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ทางขวามือตามความคิดเห็นของท่านว่า การบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้	✓				

คำอธิบาย

จากข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 5 ซึ่งเป็นช่องการบริการงาน
วิชาการ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตาม การจัดการเรียน
รู้อยู่ในระดับ มากที่สุด

ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมชุมชนท้องถิ่น					
2.	การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนเป็นอย่างดี					
3.	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน					
4.	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก					
5.	สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
6.	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
7.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหา สาระ และมาตรฐานรายวิชาเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ					
8.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย					
9.	สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายได้อย่างดี					
10.	สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา					
11.	สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
12.	สถานศึกษามีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์					
13.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น					
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา						
14.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน					
15.	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย					
16.	สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ					
17.	สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้การได้ตลอดเวลา					
18.	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา					
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล						
19.	สถานศึกษาจัดทำคู่มือ เกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร					
20.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
21.	สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดผลและประเมินผลให้หลากหลาย					
22.	สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้มีการวัดผลประเมินผลที่เน้นการประเมินสอดคล้องตามสภาพจริง					

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
23.	สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
24.	สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด					
5. ด้านการนิเทศการศึกษา						
25.	สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา					
26.	สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย					
27.	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์นิเทศร่วมกับสถานศึกษาอื่น					
28.	สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา					
29.	สถานศึกษามีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
30.	สถานศึกษาพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา					

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ทางขวามือตามความคิดเห็นของท่านว่า แต่ละปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0.	ผู้บริหารมีการควบคุม ดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้	✓				

คำอธิบาย

จากข้อที่ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 5 ซึ่งเป็นช่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการงานวิชาการ ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าเป็นผู้บริหาร มีการ ควบคุม ดูแล ส่งเสริม กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนรู้ในระดับ มากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

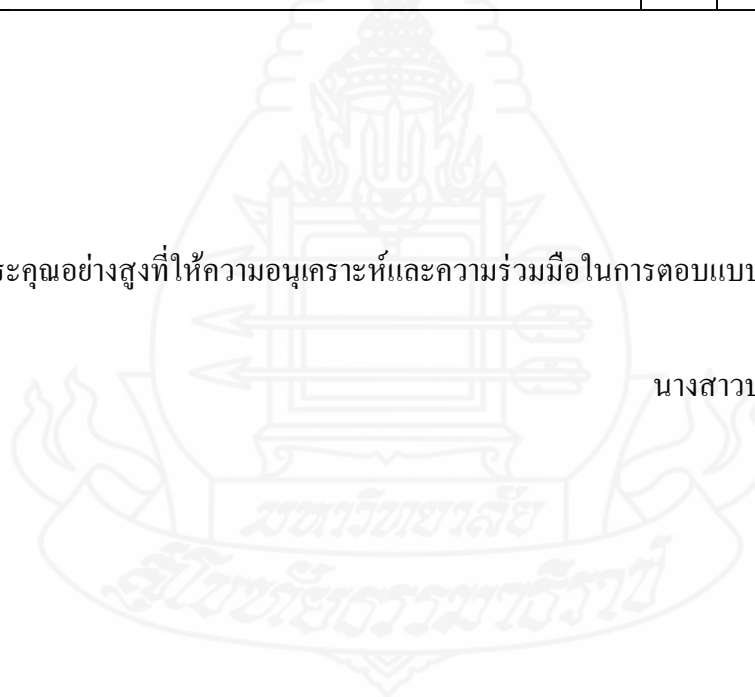
ข้อ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านผู้บริหาร - ความรู้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ						
1.	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ					
2.	ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารวิชาการ					
3.	ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ					
4.	ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูเพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง					
5.	ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา					
6.	ผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ					
7.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา					
8.	ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีระบบ					
ด้านครูผู้สอน						
9.	ครูผู้สอนสอนตรงตามวิชาเอก					
10.	ครูผู้สอนนำความรู้ จากการพัฒนาทางวิชาการมาพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัดประสงค์ของหลักสูตร					
11.	ครูผู้สอนจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน					
12.	ครูผู้สอนวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
13.	ครูผู้สอนใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ					

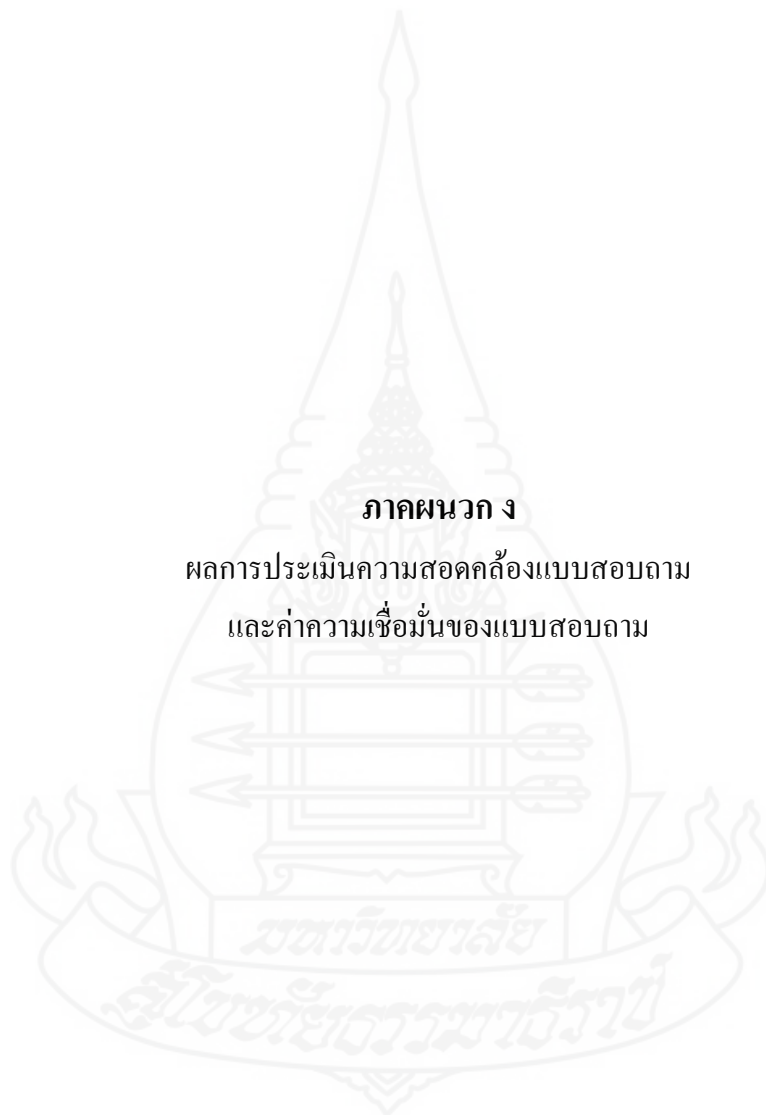
ข้อ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
14.	ครูผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ ได้เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
15.	ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
16.	ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ					
ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา						
17.	สถานศึกษามีอาคาร สถานที่เพียงพอและเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ					
18.	สถานศึกษามีแผนการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ					
19.	สถานศึกษามีการวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา					
20.	สถานศึกษามีวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาเพียงพอในการบริหารงานวิชาการ					
21.	สถานศึกษามีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม / คิน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งานของครู					
22.	สถานศึกษามีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว					
ด้านชุมชน						
23.	สถานศึกษาการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้					
24.	สถานศึกษามีบุคลากรร่วมกันสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดีและเหมาะสมในสถานศึกษา					
25.	สถานศึกษามีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของชุมชนมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจการมการบริหารงานวิชาการ					

ข้อ	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
26.	สถานศึกษาส่งเสริมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม					
27.	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง					
28.	ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ					
29.	ผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา					
30.	สภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวปารณี เพชรสีช่วง
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ง

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถาม

และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามข้อคำถามการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	รวม
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
1.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร การเรียนการสอน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมชุมชนท้องถิ่น				
2.	การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับทุกคน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนเป็นอย่างดี				
3.	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร โดยบูรณาการทุกกลุ่มสาระ ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน				
4.	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก				
5.	สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน				
6.	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา				
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้					
7.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์เนื้อหา สาระ และมาตรฐานรายวิชา เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ชี้แนะผู้เรียนเป็นสำคัญ				
8.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย				
9.	สถานศึกษามีการออกแบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมายได้อย่างดี				
10.	สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติวิชา				
11.	สถานศึกษามีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน				
12.	สถานศึกษามีการฝึกทักษะกระบวนการคิดและแสดงออกอย่างสร้างสรรค์				
13.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น				

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	รวม
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา					
14.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน				
15.	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย				
16.	สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการ				
17.	สถานศึกษามีการบำรุงรักษา สื่อเทคโนโลยีให้อยู่ในสภาพใช้การได้ตลอดเวลา				
18.	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา				
4. ด้านการวัดและการประเมินผล					
19.	สถานศึกษาจัดทำคู่มือ เกี่ยวกับระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร				
20.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา				
21.	สถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินให้หลากหลาย				
22.	สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนครูให้มีความรู้ความเข้าใจ ให้มีการวัดผลประเมินผลที่เน้นการประเมินสอดคล้องตามสภาพจริง				
23.	สถานศึกษานำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน				
24.	สถานศึกษาจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด				

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น			
		-1	0	1	รวม
5. ด้านการนิเทศการศึกษา					
25.	สถานศึกษามีการวางแผน จัดระบบนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา				
26.	สถานศึกษามีรูปแบบการนิเทศงานวิชาการที่หลากหลาย				
27.	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์นิเทศร่วมกับสถานศึกษาอื่น				
28.	สถานศึกษานำผลการนิเทศมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา				
29.	สถานศึกษามีการจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง				
30.	สถานศึกษาพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา				

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้น
 พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ของผู้เชี่ยวชาญ

Descriptive Statistics

	N	Sum	Mean
x1	3	3	1.00
x2	3	2	.67
x3	3	3	1.00
x4	3	3	1.00
x5	3	3	1.00
x6	3	3	1.00
x7	3	3	1.00
x8	3	3	1.00
x9	3	3	1.00
x10	3	3	1.00
x11	3	3	1.00
x12	3	3	1.00
x13	3	2	.67
x14	3	3	1.00
x15	3	3	1.00
x16	3	3	1.00

x17	3	3	1.00
x18	3	2	.67
x19	3	3	1.00
x20	3	2	.67
x21	3	3	1.00
x22	3	3	1.00
x23	3	3	1.00
x24	3	2	.67
x25	3	3	1.00
x26	3	3	1.00
x27	3	2	.67
x28	3	2	.67
x29	3	3	1.00
x30	3	2	.67
Valid N (listwise)	3		

ค่า IOC = 0.66 – 1.00

ผลการประเมินความสอดคล้องแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ของ
ผู้เชี่ยวชาญ

Descriptive Statistics

	N	Sum	Mean
y1	3	3	1.00
y2	3	3	1.00
y3	3	3	1.00
y4	3	3	1.00
y5	3	3	1.00
y6	3	3	1.00
y7	3	2	.67
y8	3	3	1.00
y9	3	2	.67
y10	3	2	.67
y11	3	3	1.00
y12	3	3	1.00
y13	3	3	1.00
y14	3	2	.67
y15	3	3	1.00
y16	3	3	1.00
y17	3	3	1.00
y18	3	3	1.00
y19	3	2	.67
y20	3	3	1.00
y21	3	2	.67
y22	3	2	.67
y23	3	3	1.00
y24	3	3	1.00
y25	3	2	.67
y26	3	3	1.00
y27	3	3	1.00
y28	3	2	.67
y29	3	3	1.00
y30	3	3	1.00
Valid N (listwise)	3		

ค่า IOC = 0.66 – 1.00

ผลการประเมิน ค่าอำนาจจำแนก (α) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา **Reliability**

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.913	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item	Scale Variance if	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item
	Deleted	Item Deleted	Correlation	Deleted
ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	135.07	46.892	.269	.914
ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารวิชาการ	135.30	44.148	.819	.905
ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ	134.83	45.661	.498	.910
ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูเพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง	135.07	46.892	.269	.914
ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	135.00	42.966	.871	.903
ผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	135.00	42.966	.871	.903
ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา	134.77	45.564	.562	.909
ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีระบบ	135.00	42.966	.871	.903
ครูผู้สอนสอนตรงตามวิชาเอก	134.53	49.016	.000	.914
ครูผู้สอนนำความรู้จากการพัฒนาทางวิชาการมาพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัดประสงค์ของหลักสูตร	134.77	46.530	.392	.911
ครูผู้สอนจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	134.53	49.016	.000	.914

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item	Scale Variance if	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item
	Deleted	Item Deleted	Correlation	Deleted
ครูผู้สอนวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	134.77	50.392	-.256	.921
ครูผู้สอนใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ	134.77	46.530	.392	.911
ครูผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ ได้เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	135.00	42.966	.871	.903
ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	135.23	44.116	.756	.905
ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ	134.77	45.564	.562	.909
มีอาคาร สถานที่เพียงพอและเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ	134.77	45.564	.562	.909
มีแผนการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ	135.23	44.116	.756	.905
สถานศึกษามีการวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา	134.60	49.145	-.054	.915
มีวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพียงพอในการบริหารงานวิชาการ	134.83	46.626	.341	.912
สถานศึกษามีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม / คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งานของครู	134.83	45.661	.498	.910
สถานศึกษามีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว	134.77	46.530	.392	.911
สถานศึกษาการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้	134.83	45.661	.498	.910
บุคลากรร่วมกันสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดีและเหมาะสมในสถานศึกษา	134.83	45.661	.498	.910
สถานศึกษามีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของชุมชนมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรม การบริหารงานวิชาการ	134.60	49.145	-.054	.915
สถานศึกษาส่งเสริมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม	135.00	47.793	.138	.916
มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง	134.77	46.530	.392	.911
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	135.23	44.116	.756	.905

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item	Scale Variance if	Corrected Item-Total	Cronbach's Alpha if Item
	Deleted	Item Deleted	Correlation	Deleted
ผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจน ทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา	135.00	42.966	.871	.903
สภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่ หลากหลาย	134.77	46.530	.392	.911

ค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เท่ากับ 0.913

ผลการประเมิน ค่าอำนาจจำแนก (α) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.903	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ	136.17	41.178	.345	.902
ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารวิชาการ	136.17	41.178	.345	.902
ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารงานวิชาการ	135.97	39.344	.647	.896
ผู้บริหารมีการส่งเสริมครูเพิ่มพูนความรู้ทักษะและประสบการณ์อย่าง ต่อเนื่อง	136.27	40.202	.544	.898
ผู้บริหารสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	136.13	41.499	.290	.903
ผู้บริหารเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการอย่าง สม่ำเสมอ	136.30	39.872	.626	.897
ผู้บริหารมีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ใน สถานศึกษา	135.77	41.426	.390	.901
ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีระบบ	135.77	41.426	.390	.901
ครูผู้สอนสอนตรงตามวิชาเอก	135.93	39.926	.560	.898
ครูผู้สอนนำความรู้ จากการพัฒนาทางวิชาการมาพัฒนาการจัดกระบวนการ เรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาและจัดประสงค์ของหลักสูตร	135.73	41.926	.318	.902
ครูผู้สอนจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	135.60	43.076	.219	.903
ครูผู้สอนวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและ ความต้องการของนักเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	135.73	41.651	.376	.901

Case Processing Summary

		N	%		
Cases	Valid	30	100.0		
	Excluded ^a	0	.0		
	Total	30	100.0		
ครูผู้สอนใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ		135.80	40.855	.472	.900
ครูผู้สอนประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ ได้เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน		135.93	39.857	.571	.898
ครูผู้สอนจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้		135.93	39.857	.571	.898
ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะ		135.77	41.633	.349	.902
มีอาคาร สถานที่เพียงพอและเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการ		135.97	39.068	.693	.895
มีแผนการปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดีและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานวิชาการ		135.73	42.202	.261	.903
สถานศึกษามีการวางแผนจัดหา จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา		135.73	42.202	.261	.903
มีวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพียงพอในการบริหารงานวิชาการ		135.73	42.202	.261	.903
สถานศึกษามีการจัดระบบบริการเบิก – ยืม / คืน วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ทางการศึกษา เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งานของครู		135.90	40.438	.486	.899
สถานศึกษามีระบบการเบิกจ่ายเงินเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว		135.77	41.357	.403	.901
สถานศึกษาการเบิกจ่ายเงินในสถานศึกษาเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้		135.80	40.855	.472	.900
บุคลากรร่วมกันสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดีและเหมาะสมในสถานศึกษา		135.57	43.633	.000	.904
สถานศึกษามีการเชิญผู้เชี่ยวชาญของชุมชนมาให้ความรู้เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการบริหารงานวิชาการ		136.13	37.499	.953	.889
สถานศึกษาส่งเสริมและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม		135.97	39.068	.693	.895
มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางการศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง		135.60	43.076	.219	.903
ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งเสริมให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ		135.97	39.068	.693	.895
ผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนทรัพยากรทางการศึกษาแก่สถานศึกษา		135.80	40.855	.472	.900
สภาพสังคมของสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย		135.80	40.855	.472	.900

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวปรณี เพชรสีช่วง
วัน เดือน ปีเกิด	17 กุมภาพันธ์ 2526
สถานที่เกิด	อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกะปงพิทยาคม จังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

